

AASTAPÄEV

Julged diletandid tegid palju ära

"Me tegime hästi palju asju ära, mis olid võimatuks kuulutatud," võttis ekspeaminister Mart Laar kokku 20 aasta taguse aja. ▶8-9

ÜHISPÖÖRDUMINE

Suurettevõtjate protest maksutõusu vastu

Tööandjate keskliidu presidendi **ENN VESKIMÄGI** sõnul pole ettevõtjad rahul, et valitsus ei kaasa neid majandust puudutavate otsuste tegemisse. ▶6

Äripäev

Esmaspäev, 22. oktoober 2012
nr 192 (4614) 2,50 eurot

↓ EUR/USD
1,3035

↑ USD/EUR
0,7672

↓ EUR/SEK
8,5717

↑ NordPool
38,40

↓ Euribor
0,405%

Tänasest võtab Arco Vara rooli pihku Tarmo Sild

ARCO Vara uus juht hoidus
eelmisel nädalal kommentaari-
dest, kuid soostus reedel siiski
Äripäevaga kohtuma. FOTO: ERIK
PROZES

▶ Fakt, et Arco Vara juhiks valitud Tarmo Sild on kriminaalkorras karistatud, pani eelmisel nädalal kihama nii börsi kui ka avalikkuse. Kes on õieti Tarmo Sild? ▶4-5

KINNISVARA

Müügiobjekti foto ei tohi valeinfot anda

Üha enam on hakatud kinnisvara-
portaalidesse pandavate müügi-
objektide pilte paremaks töötle-
ma. Kinnisvaraspetsialistid arutle-
vad, kui kaugelt võib sellise tööt-
lemisega minna. ▶12-13

INVESTOR

Pangad ei lase laenu hinda allapoole

Kuigi Euribor on põhja langenud,
ei pruugi laenamine veel soodsam
olla. Pankade huvi on hoopis lae-
numarginaale suuremaks kruvi-
da. Börsifirmad vaevad Äripäevas
oma laenuolukorda. ▶16-17

MAAKONNA TOP

Haagisetootja otsib eksootilisi turge

Tartumaa haagisetootja Respo
Haagised püüab kanda kinnitada
Tais ja Aafrikas. Ainus hirm on, et
Tais hakatakse haagistega veda-
ma elevantide ja nii suurele raskuse-
le ei pea toode vastu. ▶10-11

INTERVJUU

„Me kuulasime klienti ja lahen-
dasime tema probleeme.“

GrabCADi looja ja juht Hardi Meybaum teab, et kui toode on hea, siis suure-
neb käive iseenesest. ▶14

ÄRIPÄEV 22. oktoober 2012

toimetaja Vilja Kiisler, tel 6670 150, e-post vilja.kiisler@aripaev.ee

TEGIJA

Mart Laar

astus lavale tagasi teistlaadi poliitika võimalikkuse meenutuseks

↑ Laupäeval esimese valitsuse aastapäeva üritusel lõpukonega esinenud esimene peaminister Mart Laar teenis ära südamest tulnud aplausi, mitmel puhul ka pisarad. Muidugi, oligi alguse meenutamise aastapäev ja Mart Laar astus esimest korda suuremalt üles pärast

haigust, aga osalt on see ka austus ekspeaministri stiili vastu, kes ei arvanud, et tema teab kõiki asju rahvast paremini. Akadeemilise taustaga Marju Lauristini sõnul oli valitsuse töö nagu pidev seminar, kus kõik koos läbi arutati. Aeg on teine, aga natuke eeskuju maksaks sellest võtta.

REPLIIK

Umbusaldusest pääsenud

Majandusminister Juhan Partsile läinud nädalal riigikogus esitatud umbusaldusavaldus kukkus läbi. Partsi järgitult toetanud peaminister Andrus Ansip teatas, et valitsus teab Narva lähiste ehitatava uue põlevkivielektrijaama teemast rohkem kui ajakirjandus.

MAJANDUSMINISTER Juhan Parts umbusaldamise algatasid sotsiaaldemokraadid ja demokraatide ühendus.

PÄEVA FAKT

1868

EUROT oli arsti keskmine kuupalk koos kõigi lisatasudega selle aasta märtsis. Tervise Arengu Instituudi palgauuringu järgi kasvas täistööajaga töötava arsti keskmine kuupalk koos kõigi lisatasudega võrreldes 2011. aastaga 4,8%.

AJALOO ILU

Niinistö tee presidendiks

22. oktoobril 2011 nimetas Soome Koorderakond erakorralisel kongressil oma ametlikuks presidendikandidaadiks Sauli Niinistö. Sotsiaaldemokraatide presidendikandidaat oli Paavo Lipponen ja rohelistel Pekka Haavisto, viimasega jäi Niinistö võistleva valimiste teises voorus.

Hetkeseis. Veebruaris 2012 presidendiks valitud Sauli Niinistö ametiaeg kestab kuus aastat. Esimese ametliku visiidi Eestisse tegi Niinistö aprillis.

HOMME

Kas pakivedu läheb Eestis odavamaks?

LOE ÄRIPÄEVAST

Alati parim! A-Tolliagentuur on Eesti suurim Intrastati ja pakendiaruande vormistaja!

Tood Eestisse pakendatud kaupa?

Valides pakendiaktsiisi maksmise asemel aruandluse A-Tolliagentuuri, on ettevõtte rahaline võit vähemalt 10 korda!

www.a-tolliagentuur.ee
tel 655 0703

A-Tolliagentuur

kumm.ee

Rehvide müük,
paigaldus
ja hoiustamine

JUHTKIRI

Rahulolematus Reformiga on jõudmas keemispunkti

Mina olen alati nõus rääkima, aga ma valin ise teemad ka, millest ma räägin, ütles Reformierakonnale lähedaseks peetud suurärimees Neinar Seli hiljaegu Äripäeva kommentaaripalve peale. See võtab tabavalt kokku ka Reformierakonna suhtumise suhtlemisse avalikkusega.

Äripäeva hinnangul on rahulolematus Reformierakonna dirigeeritava valitsusega haaramas järjest erinevamaid ühiskonnagruppe: arstidest-õpetajatest ettevõtjateni. Seitsse suurettevõtjat väitsid läinud nädalal poliitikutele saadetud pöördumises, et valitsus on tekitanud tõsiselt kahju Eesti ettevõtluskeskonnale, investeerimiskliimale ja rahvusvahelisele konkurentsivõimele.

Ettevõtjad pettunud. Muidugi on kerge väita, et konkreetsete ettevõtjate avalduse taga seisavad pelgalt ärihuvid, peamiselt idasünnalised, kuid vähemalt osaliselt on etteheited õigustatud. Meresõiduohutuse seadus, mis karika täitis, ei ole ehk tõesti teema, mis kõiki ettevõtjaid lähedalt puudutab. Küll on aga täiesti põhimõttelised, laiapõhjalised ja asjakohased teised kaks nõudmist: maksude ja tasude muutmise analüüsimine enne nende seadustamist ning dialoogi taastamine valitsuse ja ettevõtjate vahel. Käibemaksu suurendamine lühikese etteteamisega, piisavalt selgitamata aktsiisitoetusud ning tüllimine töoandjatega töötukassa ja haigekassa eelarve pärast on vaid üksikud lähiminevikus tööandjale peavalu valmistanud näited. Ettevõtjate laienevat pettumust Reformierakonnas tõendab kaudsest ka äsjane rahastamiskandaal, mida ei oleks ju saanud puhkedagi, kui partei toetamine oma nime all oleks au, mitte häbi.

Prokuratuuri äsjane otsus lõpetada Refor-

”

Mõnda aega on võimalik ühepoolset teemasid valida. Lõputult mitte.

mierakonna rahastamise kriminaalasi on tekitanud ühiskonnas laiemalt skisofreenilise „kuul pähe“-olukorra, mida Ahto Lobjakas on kirjeldanud kui osa poliitikute kolimist teise dimensiooni, Kuu peale. Lõpetamise materjalid ei näita nimelt sugugi, et õhku heidetud kahtluste alusetust oleks tõendatud, nagu ühises avalduses väitsid minister Michal ja Kalev Lillo. Tõendatud on vaid see, et tõendatud ei ole midagi, st üks asjaosalistest pooltest valetab. Elada teadmisesega, et valetada võivad need, kes juhivad riiki, on valus. Marju Lauristini sõnadega: olukord on nagu enne Prantsuse revolutsiooni, kus ärksa vaimuga inimesed tunnevad, et neid valitsevad mitteärksad. ACTA-vastased meeleavaldused näitasid, et ärksad on võimelised ka tänavale tulema, kui valitsuse arrogantsus teatud piiri ületab.

Ansip distantseerunud. Tänavu märtsis streikisid õpetajad, ettevõtmine leidis ühiskonnas laia toetust ja poolehoidu. Kolm nädalat on kestnud arstide streik, millele lähendust ei paista. Arstide ettevõtmist toetamata märkame, et Reformierakonna juhust peaminister on end toimuvast täiesti distantseerinud, ehkki seoses streigiga turmtule alla satunud ministeeriumi juhhib tema parteikaaslane. Ansipi ainsaks nähtavaks panuseks streigi käigu mõjutamisel on haiglatöötajate palgatulude avalikustamise uuringu tellimine, mis suurendas sotsiaalset viha arstide vastu ning tekitas infoga manipuleerimise küsimuse.

Reformierakonna valitsemise viimased aastad tõendavad, et mõnda aega on valitsusel võimalik ühepoolset teemasid valida. Lõputult mitte.

Ä Loe Äripäevast

LUGU "Suurettevõtjad lõövad hädakella" täna'ses lehes lk 6

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

TAMREX

JOPE OSTJALE VÄÄRTUSLIK KINGITUS!

***Ostes SNICKERS WORKWEAR talvejope (art 1319/0404 või art 1119/5804), saad kingituseks TASUTA WINDSTOPPER® talvemütsi**

SNICKERS WORKWEAR
WINDSTOPPER®
talvemüts

art 9093/0418

TASUTA*

TAVAHIND 35.- €

TASUTA*
talvemüts
(väärtus 35.- €)

SNICKERS WORKWEAR
Power Winter talvejope

art 1319/0404

Eriti kvaliteetne ja kauakestev tööjope on kokku pandud keha liikumist järgivatest 3D-lõigetest, mis annavad töömehele maksimaalse liikumisvabaduse ja mugavuse. Jope on valmistatud vett- ja õlihülgavast polüester/Power-polüamiidkangast. Pehme sisevooder hoiab hästi sooja. Jope esiosa on lühem, et mugavamalt püksitaskutele ligi pääseda ning tagumine äär pikem, et töömehe selg kindlalt soojas püsiks.
Värv: must

84.- €

-10%
kehtib ka mütsi
pakumisega

SNICKERS WORKWEAR
Power Winter talvejope

art 1119/5804

Trendikas ja vastupidav talvejope on soe ja koosneb keha liikumist järgivatest 3D-lõigetest, mis annavad töömehele maksimaalse liikumisvabaduse ja mugavuse. Jope on valmistatud vett- ja õlihülgavast Power-polüamiidkangast, mis kestab kaua ka väga keerulistes töötingimustes. Pehme sisevooder hoiab hästi sooja. Jope esiosa on lühem, et mugavamalt püksitaskutele ligi pääseda ning tagumine äär pikem, et töömehe selg kindlalt soojas püsiks. Suured luku ja flisvoodriga küljetaskud ja mahukad sisetaskud võimaldavad kätte vajalikku migavalt kaasas kanda. Väline lukuga rinnatasku on mõeldud rahakoti või mobiili turvaliseks kaasaskandmiseks.

Värv: tumehall ja must

TAVAHIND 110.- €

SOODUSHIND

99.- €

MEIE POODIDES HEA VALIK TÖÖRIIDEID!

SNICKERS kapuutsiga
dressipluus

art 2800/5800

HIND 33.- €

SNICKERS kapuutsiga
dressipluus

art 2809/0418

TAVAHIND 63.- €
SOODUSHIND
47.- €

SNICKERS Teddy jakk

art 8258/5804

TAVAHIND 98.- €
SOODUSHIND
49.- €

SNICKERS soe
kapuutsiga dressipluus

art 2807/04

TAVAHIND 101.- €
SOODUSHIND
90.90 €

Hinnad sisaldavad käibemaksu 20% ja kehtivad kuni 31.12.2012 või kuni kaupa jätkub!

TAMREX OHUTUSE OÜ

Tel 654 9900 Faks 654 9901 e-post: tamrex@tamrex.ee www.tamrex.ee

TALLINN

Laki 5, Pärnu mnt 130, Katusepapi 35

TARTU

Aardla 114, Ringtee 37a

PÄRNU

Riia mnt 169a, Savi 3

RAKVERE

Pikk 2

VILJANDI

Riia mnt 42a

JÕHVI

Tartu mnt 30

VÕRU

Piit 2

VALGA

Vabaduse 39

NARVA

Tallinna mnt 19c

HAAPSALU

Ehitajate 2a, Uuemõisa

„Üllar Talviste: Kindlasti ei kaunistata juhtum tema CVd, kuid liigne tähelepanu sellele pole põhjendatud.

Tarmo Silla kaitsja tema kriminaalkaristuse kohta.

PERSOON

Tarmo Silla Porsched ja börsifirmad. Vastakas renomee

Ä ALYONA STADNIK
alyona.stadnik@aripaev.ee

Täna on esimene tööpäev Arco Vara uuel juhil Tarmo Sillal, kelle ametisse valimist on saatnud suur kära. Asjaolu, et endine advokaat Sild on kriminaalkorras karistatud, sundis eelmisel nädalal finantsinspektsiooni juhti sõna võtma ja otsust laitma.

“Õigusteaduse aegadest mäletan, et seda probleemi nimetatakse stigmatiseerimiseks, mis on üks puhtalt emotsionaalne nähtus. Sellele vastandub ratsionaalne käitumine,” ütleb Tarmo Sild ise, kes kogu eelmise nädala meediast kõrvale hoidis. “Huvitava kokkusattumuseks olen ma ainus kurjategijana defineeritud isik, kes samal ajal on riigikohtu välja antud karistusseadustiku kommenteeritud väljaande kaasautor. Võib-olla emotsionaalse käsitluse järgi peaks nüüd raamatuid põletama,” vastab ta tekkinud kärale.

“Ta sobib Arco Vara juhiks küll. Ta on järjepidev ja kindlasti saab Arco Vara juhtimisega hakkama,” leiab Sillast rääkides Aivo Pärn, kes pidi kriminaalasja põhjustanud Rävala 8 kinnistu omal ajal ostma.

Sillaga kunagi ühist äri ajanud Oleg Ossinovski on veendunud, et karistus ei sega Silla asjaajamisi kuidagi, sest tegemist on targa, võimeka ja andeka mehega. Ossinovski oli Silla äripartner Skinest Rail Balkan ASis. Kuigi nende ärist midagi välja ei tulnud, räägib ta Sillast ainult head. “Kriminaalkaristus ei näita Eestis inimese tegelikku süüd. Kõik korralikud inimesed saavad sellest aru,” märgib Ossinovski.

Usin töomesilane. Üllar Talviste, Silla kolleeg ning kaitsja Rävala maja kohtuasjas, ütleb, et Sild talub stressi hästi. “Omal ajal tegeles ta meie büroos edukalt nii Eesti Raudtee müügiga kui ka näiteks Tallinna Vee IPOga, projektid nõudsid just tööalast vastupidavust ja suutlikkust, sh nn öötööd. Kindlasti on tal ka puudusi, nagu igal inimesel, näiteks mõnikord liigne rutakus,” lausub Talviste.

“Seaduslike valikute kahtluse alla panemine pole õige,” ütleb Talviste kriminaalkaristusest rääkides. “Kindlasti ei kaunistata see juhtum tema CVd, kuid kuivõrd seadusest ei tulene otsest piirangut, siis liigne tähelepanu sellele asjaolule pole põhjendatud.”

Risti vastupidist arvamust väljendas eelmisel nädalal finantsinspektsiooni juhatuse liige Kilvar Kessler. Tema leidis, et kriminaalkorras karistatud inimese valimine börsifirma juhatuse liikmeks ei käi kokku eetilise arusaamaga avaliku ettevõtte juhile esitatavatest nõuetest ja börsireglement tuleb selles osas ümber vaadata.

Alates börsiteate väljasaatmisest eelmisel nädalal on Sild hoidunud kontaktidest avalikkusega. Kui Äripäeval õnnestub temaga reedel lõpuks ühendust saada, põhjendab ta nädalast varjusolekut tohutult kiire töögraafikuga. Ta nõustub küsi-

Ä Kes on kes Tarmo Sild

1998–2003 Advokaadibüroo HETA, vandeadvokaat ja juhatuse liige

2003–2012 Advokaadibüroo LEXTAL asutaja, vandeadvokaat, juhatuse liige, nõunik

2006–2008 LHV Grupi nõukogu liige

ALATES 2000 MFV Lootus OÜ asutaja, juhatuse liige

ALATES 2008 ASI luteCredit Europe asutaja, juhatuse liige

ALLIKAS: ARCO VARA JA ÄRIPÄEV

Tarmo Sillaga seotud ärid

ASI IUTECREDIT EUROPE – põhitegevus tarbimislaenu andmine Moldovas oma tütarettevõtte luteCredit SRL kaudu. Emaettevõtte korraldab tütarettevõtte tööd, strateegilist juhtimist ning kapitaliseerimist. Tarmo Sillale kuulub ettevõttest 50%.

AIA TÄNAV OÜ – asutatud 2005. Põhitegevus investeringute haldamine ja juhtimiseenuste osutamine. Sild 100protsendiline omanik.

OÜ CATSUS – asutatud 30. septembril 2005. Põhitegevusala on investeringud alustavatesse ja toimivatesse ettevõtetesse. Sild 100protsendiline omanik.

ALARMO KAPITAL OÜ – loodi 2009. aastal. Ettevõtte põhitegevusala on valdusfirmade tegevus. Tarmo Sillale kuulub 50%.

CEE RAILROAD REFORMI SIHTASUTUSE juhatuse liige

ALLIKAS: ÄRIREGISTER

Ä Taust

Koos eksminister Villu Reiljani ja äriimees Aivo Pärnaga mõistis riigikohus 2010. aastal Rävala kinnistu süüasjas süüdi ka Tarmo Silla pistise vahendamises ning määras talle rahalise karistuse 102 870 krooni. Tarmo Sild esindas Rävala kinnistu müügi asjus riiki.

mustele vastama kirjalikult ja ohverdama paar minutit tööpäevast, et pildile tulla.

Kohtumiskohaks määrab ta Paldiski maanteel asuva Porchede teeninduse. “Ta on positiivne ja sõbralik inimene. Hull Porche fänn, kes käib ka Open Trackidel sõitmas, Porche kokkutulekutel ning näitustel,” kirjeldab Silda seda teenindust pidava Carmus OÜ juhatuse liige Rainer Karupoeg.

“Vaadake, kui mõnus siin on,” ütleb saabudes Sild. Ta on kohale vuranud, aga mitte Porche, vaid valge Audi Q7ga –Porsche on talvehoius.

Kontor täis mudeleid. Sild on rõõmsa olemisega ja viksilt riides. Paari kohtumisminuti jooksul jõuame rääkida ainult Porchedest. Esimese valget värvi isendi ostis ta 2005. aastal – siis, kui oli Tallinna Vee börsile viinud. Kunagi hiljem tellis ta Saksamaalt rohelise Porche. Sealt sai Sild ka ühe vääruslikuma masina, millega osales vormel 1 rajal toimunud võistlustel.

Sild meenutab õhinal, kuidas ta tookord pärast võistlust, tunked seljas, sõi ja tulemusi kuulas. “Ja siis tuli, et III koht *“goes to Estland”*. Mul oli suu kartuliputru täis, pidin ette ronima ja sain suure Porsche karika. See oli lahe, see on mul kontoris. Mul on üldse kontor mudelautosid täis,” jutustab ta. Seejärel tormab minema ning lubab öösel pärast töölesannete täitmist küsimusele e-kirjaga vastata.

Üks n-õ auhind on Sillal veel – Väike-Maarja Gümnaasiumi lõpetas ta kuldmedaliga. Sild meenutab, et see ei tulnud kergelt, sest tal oli väga nõudlik matemaatikaõpetaja Maimu Kalvet. Kuid just seal õpiti teenib teda tänaseni, leiab ta.

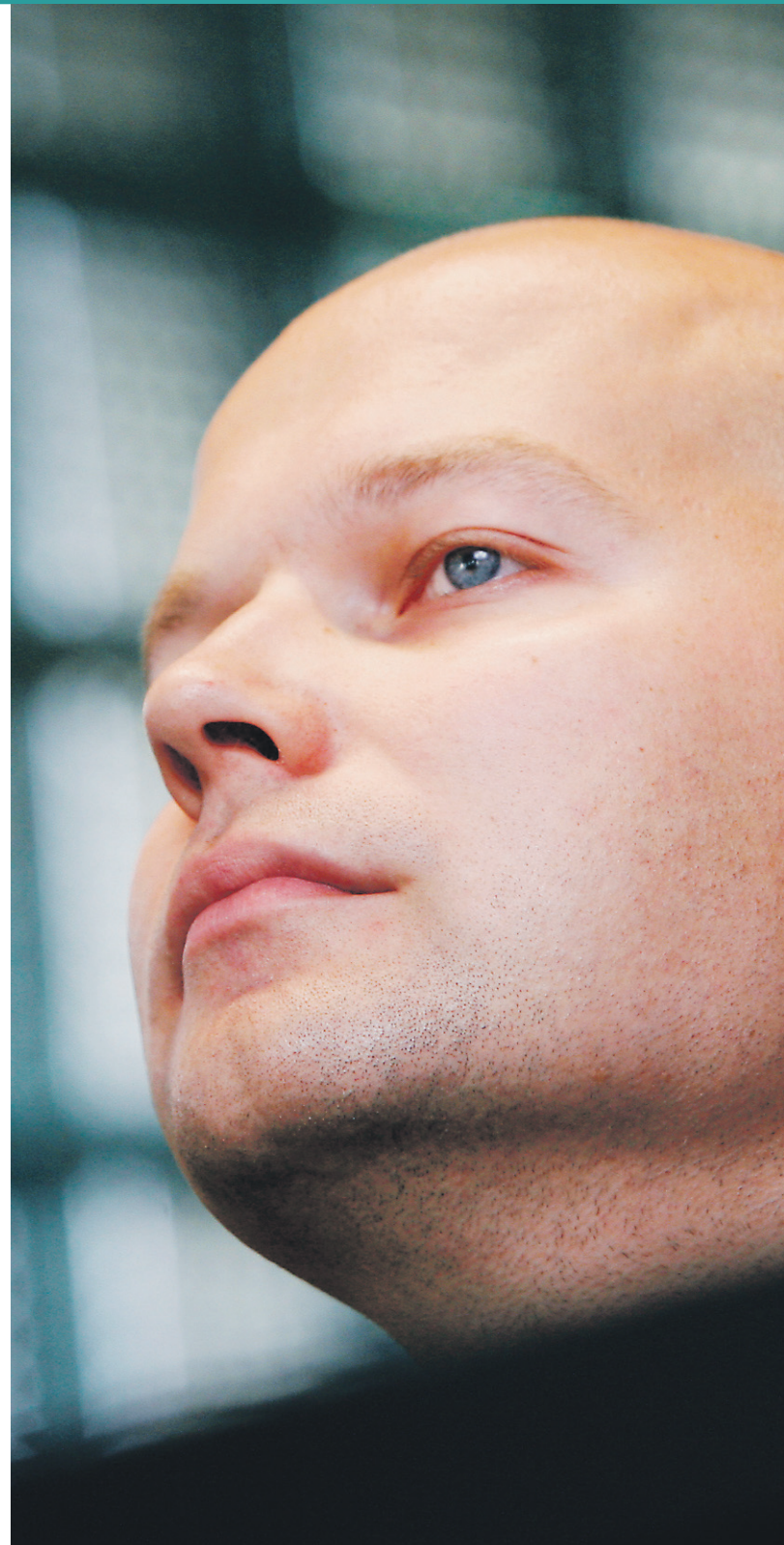
“Helge mõistus oli tal küll. Ta oli klassi hing, väga äge kuju ja õudsalt positiivne,” iseloomustab Silda klassivend Janek, kelle sõnul oli juba siis näha, et Tarmost n-õ saab midagi. Lisaks õppeedukusele paistis koolis silma ka Silla ettevõtlikkus: klassisvend Martini sõnul olid nad Tarmoga konkurendid puhveti pidamises.

Kuigi koolikaaslaste sõnul tundus loomulik, et Sild läheb just juurat õppima, ütleb Sild ise, et valis eriala kulli ja kirja visates. “Juura on mind elus väga palju aidanud ja õpetanud ning minu kolleegid on fantastilised,” ütleb Sild nüüd.

Üks Sillaga koos tudeerinu mäletab, et Sild paistis Tartus silma oma riietumisstiiliga: tavaliste “kampsunite” kõrval oli tema alati riides kui diplomaat. Aastatel 1995–1996 oli ta üliõpilaskonna esimees. “Tarmo Sild oli üliõpilasesindaja, kes pidas kinni oma sõnast ja kokkulepetest, oli julge oma väljaütlemistes ning samas kompromissivõimeline,” meenutab Martin Hallik, praegune Tartu Ülikooli õppeprorektor ja tollal üliõpilasesinduses Silla kolleeg.

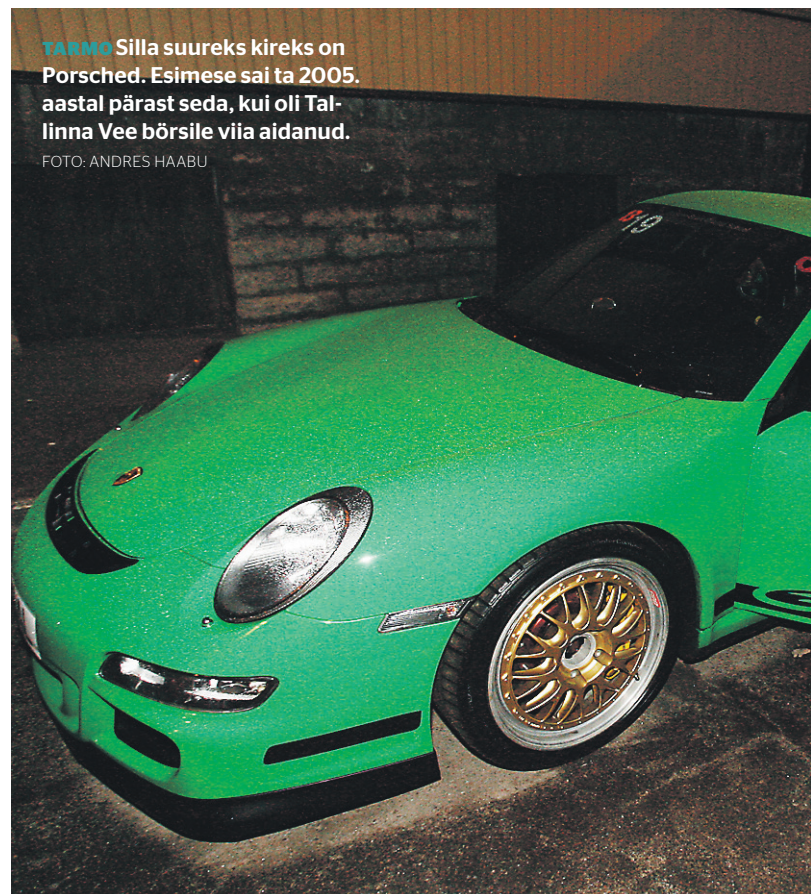
Silla esimene erialane töökoht oli Advokaadibüroos HETA. Büroo tollane juhatuse esimees Kai-do Pihlakas jäab Silda iseloomustades napisõnaliselt, leides, et tal ei sobi sel teemal sõna võtta. “Aga ta oli kahtlemata nutikas noorhärä,” märgib ta.

Lai ampluaa. Silla hilisem tegevus ulatub õigusest kalatööstuseni. Sild ütleb ise, et tema soov on luua süsteeme, mis pakuvad kaupu või teenuseid

TARMO Silla suureks kireks on Porsched. Esimese sai ta 2005. aastal pärast seda, kui oli Tallinna Vee börsile viia aidanud.

FOTO: ANDRES HAABU

Juhiks Tooli teadmata

Arco Vara nõukogus aktsionär Toomas Tooli esindav vandeadvokaat Aivar Pilv ei ole rahul, kuidas toimus ettevõtte uue juhi valimine, ning leiab, et börsifirmat ei saa juhtida kriminaalkorras karistatud inimene – olenemata, kes see isik on.

“Arco Vara serverib seda (Silla valimist – toim) kui nõukogu täiskoosseisu üksmeelset ja laiapõhjalist otsust. Minu teada osales sellel nõukogu istungil aga neli liiget seitsmest,” rääkis Pilv. “Ettevõttele nii olulise küsimuse arutamine ja otsustamine ei olnud korraldatud niimoodi, et minul kui nõukogu liikmel oleks olnud võimalik saada piisaval määral informatsiooni oma otsuse kujundamiseks.”

Pilv selgitas, et tema ei osalenud nõukogu koosolekul, kus ettevõttele juhti valiti, kuna pidi seoses tööga mujal olema. “Selgitasin, et minu osalemine või mitte osalemine ei ole kindlasti takistuseks otsuse tegemisel ja ma olen valmis avaldama seisukoha esitatud kandidaatide kohta, kui eelnevalt on võimalik saada piisavalt infot kandideerivate isikute, nende isikuandmete, nä-

gemuse, töötasustamise tingimuste kohta jms.”

Vaatamata sellele ei saanud Pilv enda sõnul mingit infot. Ka ei saanud ta erinevalt teistest nõukogu liikmetest kandidaadiga kohtuda, kuna tema pakutud aegadele nõukogu ei reageerinud. “See ei ole kindlasti Tarmo Silla süü, vaid see on nõukogu töö korraldamatus või väga erinev arusaam elementaarset töökorraldusest,” lisas ta.

Pilv ütles, et Villu Reiljani kaitsjana Rävalla puistee kohtuasjas ei ole ta kohtuotsusega nõus ega rahul, aga seda tuleb aktsepteerida. “Peame lähtuma sellest, mis on õiguslik reaalsus, ning minu arvates ei saa börsiettevõtte eesotsas olla isik, kes on kriminaalkorras karistatud. Sõltumata sellest, kas see on Tarmo Sild või keegi teine,” ütles Pilv.

Sild ise ütles, et Arco Vara juhiks valisid ta kontrollivad aktsionärid, kes on kõik nõukogus esindatud, ning tema arvates on see märkimisväärne tulemus. Kuigi kõik nõukogu liikmed ei ole otsusega rahul, on selle olukorra lahendamine võimalik, kuid see ei ole tema kätes, leidis Sild.

Ä Kommenteaar Finantsinspeksioon vaadaku peeglis

ÜLLAR TALVISTE
Tarmo Silla kolleeg ja kaitsja Rävalla puistee kohtuasjas

Tihti näeme pindu võõrastes silmades, aga ei märka palgi enda silmis. Selle asutuse (finantsinspeksiooni – toim) nõukogus osaleb isik, kes omab analoogilist märgistust purjusolekus naise suhtes vägivallatsemise eest, ehk veidi

ironiseerides võiks ju märkida, et kui järelevalvet võib teha teatava õigusharu märgistusega isik, ju siis võib ka inspekteeritav olla veidi patune. Tõsiselt rääkides, riigiasutusel puudub õigus halvustavateks väärtushinnanguteks väljaspool seaduse raame ja õigus kasutada sõnavabadust analoogiliselt eraisikuga.

tuhandetele, veel parem sadadele tuhandetele inimestele. Ja mõistagi seda, mille järele on nõudlus. “Esimesest noorusest sobib selle näiteks ookeanikalandus, viimase aja töödest 6–18kuulised tarbimislaenu, mida on antud kokku üle 7 miljoni euro, ja muud finantsteenused Moldovas,” loetleb Sild. “Ma ei ole üksi toimetaja, toetun oma partneritele ja tänan neid,” lisab ta.

Silla partnerid temast rääkida ei taha. “Kirjutage aga terviseks,” lausub Villu Reiljan, kui talle Silla asjus helistame, ning viskab toru hargile. “Mina ei kommenteeri mitte midagi,” vastab ka Allar Niinpuu, Silla partner Moldava äris.

Sama ettevõtte nõukogu liige Tiit Vapper lausub, pettumusnoot hääles, et ta ei teadnud, et hakkab kuuluma Tarmoga “samasse komplekti”. “Ma ei soovi põhimõtteliselt mitte kunagi ühegi isikuga, kes on kriminaalkorras karistatud, tööalastes suhetes olla,” lausub Vapper, lisades, et Sild sattus Moldova ettevõtmisse tänu Üllar Talvistele, kes ei tahtnud “ise seal asju mingitel põhjustel ajada”.

Seega, kuigi Silda iseloomustatakse terase ja võimeka isikuna, lasub tema kohal kriminaalkaristuse vari. Kohtuprotsessi ajal Silda tundnud inimesed teavad, et ta elas seda raskelt üle ning pidas toimunut täielikuks ebaõigluseks.

Selle varju saatel – ja kiuste – astub Tarmo Sild nüüd juhtima Arco Vara. Küsimusele, mis on kolm esimest asja, mis ta plaanib ära teha, jätab Sild e-kirjas vastamata. “Kõigepealt informeerin sellest nõukogu, oma töötajaid ning seejärel börsiteate vormis avalikkust,” vastab ta.

TEADE CHARTIS EUROPE SA KINDLUSVÕTJATELE

Käesoleva teatega informeerime Chartis Europe SA kindlustuspoliisi omanikke õiguslikust restruktureerimisest, millega Chartis Europe SA (registreeritud aadress: Tour CB21, 16 Place de l'Iris, 92400 Courbevoie, Prantsusmaa, registreerimisnumber: 552128795) annab oma kindlustusportfelli üle ja ühineb Chartis Europe Limited'iga (registreeritud aadress: The Chartis Building, 58 Fenchurch Street, London EC3M 4AB, registreerimisnumber: 01486260). Mõlemad äriühingud kuuluvad AIG kontserni. Ühinemine ja kindlustusportfelli üleandmine jõustuvad 1. detsembril 2012. a.

Kindlustusandja muutumine ei mõjuta olemasolevate kindlustuspoliiside tingimusi ega kindlustusvõtjate õigusi. Kõik kohustused, mis tulenevad kindlustusandjale Chartis Europe SA kindlustuslepingutest, võtab üle Chartis Europe Limited peale kindlustusportfelli üleminekut. Juhime tähelepanu ka sellele, et 3. detsembril 2012. a muudab Chartis Europe Limited oma nime AIG Europe Limited'iks.

Kindlustuspoliisi üleminek tähendab ka, et AIG äriühing, mis töötleb Teie isikuandmeid, on muutunud Chartis Europe SA'st AIG Europe Limited'iks. Meie poolne isikuandmete töötlemine jääb muutumatuks ja me jätkame Teie isikuandmete kaitsmist samamoodi nagu oleme seda alati teinud. Rohkem informatsiooni selle kohta, kuidas AIG kasutab Teie isikuandmeid, leiate oma kindlustuspoliisist või külastades selle kindlustusüksuse veebilehte, kes Teile kindlustuspoliisi väljastas. Veebileht on kättesaadav internetileheküljel www.chartisinsurance.com/worldwide kaudu.

Kindlustusvõtjatele ei kaasne selle teatega seoses mingeid tegutsemiskohustusi. Siiski on kindlustusvõtjatel kindlustustegevuse seaduse § 92 lõike 3 alusel õigus oma kehtiv kindlustusleping üles öelda 1 kuu jooksul selle teate ilmumisest alates. Kui kindlustusvõtja soovib vastavat õigust kasutada, peab ta ühendust võtma oma kindlustusmaakleriga või Chartis Europe SA üksusega, mis talle kindlustuspoliisi väljastas, kindlustuspoliisil märgitud aadressil.

Valga maavanem kuulutab välja avaliku konkursi järgnevatele vabanevatele PEREARSTI NIMISTUTELE:

- perearsti nimistu (2100 in) teeninduspiirkonnaga Valga linn
- perearsti nimistu (740 in) teeninduspiirkonnaga Tõlliste ja Õru vald
- perearsti nimistu (1400 in) teeninduspiirkonnaga Otepää ja Palupera vald
- perearsti nimistu (1370 in) teeninduspiirkonnaga Puka vald

Kandideerijal esitada kinnises ümbrikus või digitaalselt Valga maavanemale avaldus, motivatsioonikiri ja elulookirjeldus ning haridust ja perearsti kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide koopiad.

Dokumendid saata 16. novembriks 2012 Valga maavalitsuse aadressil Kesk 12, 68203 Valga (märgusõna "Perearstikonkurss"), või aadressil info@valgamv.ee. Lisainfo: 766 6170 või 53 417 306, ulla.visnapuu@valgamv.ee

Videotagasisidega suhtlemisuskuste koolitused!

Meie koolitused on üles ehitatud osalejate aktiivsusele ja praktiliste harjutuste suurele osakaalule. Kuni 14 osalejaga grupis on hea harjutada, arutada ja otsustada – mida oma suhtlemisuskustes on vaja arendada.

Videoharjutus annab ainulaadse võimaluse saada kolmekordset tagasisidet – vaadata end kõrvalt, kuulata grupikaaslaste arvamust ja suhtlemistreenerite tähelepanekuid.

Enese ja meeskonna analüüs DiSC mudeli põhjal

26. oktoobril Tallinnas
Koolitaja Sirje Tammiste

Arenguvestluste läbiviimise võtmeoskused

13. – 14. novembril Tallinnas
Koolitajad Sirje Tammiste ja Ann Seilenthal

Enesekehtestamine ja keeruliste suhtlemisolukordade efektiivne juhtimine

21. – 22. novembril Tallinnas
Koolitajad Sirje Tammiste ja Kadri Kõiv

Toimetulek emotsionaalsete pingetega

4. – 5. detsembril Pärnus
Koolitajad Sirje Tammiste, Hille Mitt ja Heli Randoja

Täpsem info programmide kohta ja koolitustele registreerimine
www.sirjetammiste.ee

Kui soovid koolitust **oma ettevõtte töötajatele**, saame koostöös ette valmistada just sellise programmi, mis aitab kõige paremini kaasa teie eesmärkide saavutamisele.

Sirje Tammiste
Konsultatsioonibüroo

Sirje Tammiste Konsultatsioonibüroo
Tel. 44 78 000, 5698 8100
info@sirjetammiste.ee

2008. aasta sügis. Sillal tuli Rävalla puistee asjas kohtu ette astuda.

FOTO: ANDRAS KRALLA

OSA suur-ettevõtjaid, keda häirib valitsuse äkiline maksupoliitika ja kes sellekohasele avalikule pöördumisele alla kirjutasid: Sillamäel tegutsev Tiit Vähi, suur-ettevõtjate esindusorganisatsiooni juhtiv Enn Veskimägi ja kütuseäri-mees Heiti Hääl.

ETTEVÕTLUSKESKKOND

Suurettevõtjad löövad hädakella. Mure halveneva investeerimiskliima pärast

KAISA GABRAL
kaisa.gabral@aripaev.ee

Valitsus on tekitanud tõsist kahju Eesti investeerimiskliimale, riigi rahvusvahelisele konkurentsivõimele ning ettevõtluskeskkonnale, väidavad seitse suurettevõtjat poliitikuile saadetud ühispöördumises. Ettevõtjate kinnitusel on investorite peamiseks mureks tõsiasi, et ettevõtluskeskkond on muutunud ebastabiilseks ning keegi ei tea, missugune tasu, maks või muu ettevõtlustingimus võib üleöö ja ebanormaalselt suurel määral muutuda.

Tööandjate keskliidu presidendi Enn Veskimägi sõnul häirib ettevõtjaid see, et jälle tehti midagi nendega nõu pidamata. "See pole ainult merenduse teema. Pidevalt tuleb asju, kuhu ettevõtjaid ei kaasta, neid informeeritakse alles siis, kui rong on juba läinud," ütles ta.

"Kohtumisel majanduskomisjoniga öeldi, et kõik on eelarves juba ära arvestatud ja midagi muuta enam ei saa. Kuid kõik see oleks tulnud enne laua taga kokku leppida. Teatage varakult ja kaasa-ke meid töögruppi! Kuid need asjad tehakse pigem tagaselt ära," oli Veskimägi nõrduinud.

Mitu suurinvesteeringut on külmutatud. Pöördumisele allakirjutanute sõnul on üks ilmeka- maid näiteid valitsevast olukorrast see, kuidas valitsus meresõiduohutuse seaduse muutmise algatas. "Investorid, eriti just välisinvestorid on muutunud ettevaatlikuks ning külmutanud mitu suurinvesteeringute projekti, kuna neil on võimatu arvestada oma projektide realiseerimise kulusid. See omakorda on oluliselt halvendanud Eesti globaalset konkurentsivõimet ja Eesti riik on jäänud ilma olulisest osast võimalikest sissetulekutest," seisab pöördumises.

Suurettevõtjate kinnitusel tehakse strateegiliselt olulised ettevõtluskeskkonda mõjutavad otsused valitsuses ilma igasuguse eelneva analüüsita, eriti mis puudutab nende otsuste võimalikke negatiivseid tagajärgi. "Veelgi enam, nende otsuste asjus ei konsulteerita vastavate valdkondade esindajatega, kellel on rikkalik kogemuste pagas ning adekvaatne informatsioon reaalsest protsessidest ettevõtluses," märkisid nad.

Parts lubab lahendusi otsida. Majandusminis-

Ä Tasub teada Ettevõtjate ettepanekud

INVESTEERINGUTE sisulise kaitse kindlustamiseks tahetakse, et valitsus esitaks adekvaatsed ning põhjalikud analüüsid (sh tagajärjedest) kõikide ettepanekute kohta, mis on seotud tasude või maksude muutmisega.

SOOVITAKSE, et valitsus ei muudaks meresõiduohutuse seadust, ja küsitakse sisulist analüüsi kogu muudatuse mõttekuse, eesmärgipärasuse ning tegelike mõjude igakülgse hindamise kohta.

TAHETAKSE taastada ettevõtjate organisatsioonidega tihe ning operatiivne koostöö eesmärgiga luua adekvaatne pilt reaalsest olukorrast äri maailmas ning töötada välja alternatiivid Eesti rahvusvahelise konkurentsivõime taastamiseks ning tõstmiseks.

PÖÖRDUMISE adressaadid on riigikogu majanduskomisjoni esimees Kaja Kallas, rahanduskomisjoni esimees Sven Sester ning majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Parts.

ter Juhan Parts ütles, et meresõiduohutusseaduse muudatusi hakkab edasi menetlema riikogu, kuid ta lisis, et ka ettevõtjate probleemidele tuleb lahendus leida. "Selle pöördumise tagamaa on reedel valitsuse poolt riigikogule menetlemiseks esitatud meresõiduohutuse seaduse eelnõu," sõnas Parts. "Eks me peame arutelu jätkama, me teame ettevõtete tõstatatud küsimusi."

Veskimägi on aga skeptiline. "Kui riigikogu hakkab eelarvet arutama, siis need tulud, mida sealt kavatakse saada, on juba eelarvesse sisse arvestatud. Ma hästi ei usu sellesse, mida Parts ütleb, et leiame veel lahendusi. See pole esimene kord, kui nii käitatakse," rääkis suurettevõtja.

Avaliku pöördumisega taheti Veskimäe sõnul probleemile tähelepanu juhtida. "Kirja eesmärk on midagi muuta. Kuid selle avaldamine ei anna ilmselt nüüd enam tulemust. Kui ka majanduskomisjonist öeldi, et on juba hilja, siis ma kardan, et enam midagi muuta ei saa. Kuid, kui Parts ütleb, et saame veel rääkida, siis..." mõtiskles Veskimägi.

Kui me praegu tõstame laevade sadamasse või sadama reidile sisenemise eest võetavat tasu, siis näitab see Veskimäe sõnul ettevõtjatele riigi majanduskliimat etteaimamatuna.

"Ettevõtjate kulud kasvavad ju ootamatult. Keegi ei saa planeerida, mis hakkab toimuma. Näiteks viieks aastaks tehtud äriplaan ei tööta, sest kogu aeg tuleb kuskilt midagi, mida ei osata ette näha," lisis Veskimägi.

Veoste vedamine raudteel hääbub. Suurettevõtjate teatel on mitmed nende välispartnerid – eriti logistika ja transiidi valdkonnas – loobumas Eesti transpordikoridori kasutamisest, sest keegi ei suuda anda neile kindlust selle kohta, millised on nende teenuste kulud järgmistel aastatel.

"Tagajärjeks on niigi hädine kaubavoog, mis praegu läbib Eestit (tuletame meelde, et 40 kaubarongipaari üle piiri oleme me paari aastaga kukkunud lausa 12 paari peale), kukkumas tasemeni, mis võib täielikult halvata nii kogu transpordikoridori kui ka näiteks selle ühe strateegilise lüli – Eesti Raudtee – funktsioneerimise," murretsevad ettevõtjad.

Ä Loe Äripäevast

15. OKTOOBRIl kirjutasime, et ettevõtjate meelehärmiks tõstab valitsus loodusvarade kasutuse tasu, kuigi mäetöösturitele oli varem esitletud kuni 2015. aastani tunduvalt väiksemaid tasu määrasid.

Ä Üks küsimus

Mida arvate ettevõtjate pöördumisest?

JUHAN PARTS
majandus- ja kommunikatsiooniminister

Eks põhiline eesmärk on ju see, et meil oleksid veeteed niimoodi hallatud, et nad soodustaksid Eestisse investeerimist ja tõstaksid konkurentsivõimet. Alternatiiv on, et meie veeteed pole piisavalt hallatud, ma pean eelkõige silmas siin jäämurdmisvõimekust – teatud augud jäämurdmisvõimekuses ju kõigutavad meie transpordikoridori usutavust, konkurentsivõimet ja ka investeringuid. Ettevõtjatega tuleb leida lahendus.

Ma kutsuksin transpordisektoriga seotud ettevõtjaid üles sisuliste lahenduste otsi-

misele. Probleem on selles, et meil puudub jäämurdmisvõimekus. Ma usun, et kõik need ettevõtjad, sadamad, logistikud, kõik, kes sellega on seotud, saavad aru, et pikaajaliselt usaldusväärne jäämurdmisvõimekus on kriitiline tegur.

Kui oli viimane tõsine talv, siis kurtsid ettevõtjad, et jäämurde pikaajalise lahenduse puudumine mõjub laastavalt Eesti konkurentsivõimele. Nüüd, kus me tahame seda lahendada, väidetakse meie seda uuesti! Me tahame seda ju lahendada! Mina majandusministrina ei tahaks ettevõtjatele ebamugavusi tekitada, meie tahame piisilahendusi.

Ä Kommentaar

Kui hakkama ei saa, tulevad teised, kes saavad

ÜLLAR PÜVI
Asi Nurme Turvas juhatuse liige

Varasematel aegadel on neid asju ikka pikemalt läbi räägitud ja ette teada antud, on olnud graafikud, kuidas maksud tõusevad. Kuid nüüd mõeldakse igaks aastaks mingi maksetõusu välja. Tänavu ei tohi kasutada erimärgistusega kütust, mis tähendas olulist hinnatõusu turba- ja kõigile teistele kae-

vandajatele. Aasta hiljem tuleb äkki maarent või midagi muud. Igaks aastaks on mingisugune maksetõus välja mõeldud. Küll on tekkinud arusaamine, et ega väga midagi muuta ei saa. Võetakse nii kaua, kui midagi võtta on, ja kui hakkama ei saada, siis tulevad teised, kes saavad. Seda on meile otse ka öeldud, et kui teie hakkama ei saa, siis tulevad need, kes saavad.

Ä Kes on kes

Nemad saatsid murekirja

BLRT Grupi juhatuse esimees **FJODOR BERMAN**

Sillamäe Sadama nõukogu esimees **TIIT VÄHI**

tööandjate keskliidu volikogu esimees, Standardi suuromanik **ENN VESKIMÄGI**

Vopak E.O.S.i juhatuse esimees **ARNOUT LUGTMEIJER**

DBT juhatuse esimees **VLADIMIR VOLOHHONSKI**

Alexela Logistitsi juhatuse esimees **HEITI HÄÄL**

CF&S Estonia nõukogu esimees **TÓNIS POHLA**

Kas Sinu firma ei kasuta veel GPS-põhist sõidukite seirelahendust **Autovalve.ee** ?

GPS
SIIN

Kui ei siis sinu firma kaotab reaalselt iga päev
raha ja konkurent omab Sinu ees eelist!

Liitu nüüd ja saad teenuse kuni aasta lõpuni **TASUTA!**

Helista **687 07 22** ja kutsu meie projektijuht
TASUTA teenust tutvustama või
saada e-kiri **info@valve.ee**

VALVEKAAMERAD

GSMvalve paigaldab ja hooldab nutikaid kaameralahendusi üle Eesti. Kaamerad võimaldavad zoomida video ajalugu kvaliteeti kaotamata, tuvastada autonumbreid, inimeste nägusid, määrata piirkondi (perimeetervälve) ja palju muud.

www.kaamerad.ee

KODUVALVE

GSMvalve koduvalvesüsteem on Eestis enim paigaldatud juhtmevaba koduvalve. Iga kuu saab keskmiselt 100 kodu üle Eesti uue koduvalve. GSMvalvel on Eestis üle 4000 koduvalve kliendi, oleme koduvalve-süsteemide eksperdid!

www.valve.ee

AUTOVALVE

Jälgi oma autode liikumist reaalajas ja minevikus! Säästad aega ning raha. Autovalve.ee programm kohandatakse vastavalt kliendi soovidele. Autovalve.ee ühildub kõigi raamatupidamis- ja logistikalahendustega ning tasub ennast ära juba esimesel kuul.

www.autovalve.ee

NÕRKVOOLUTÖÖD

GSMvalve projekteerib, paigaldab ja hooldab nutikaid nõrkvoolusüsteeme üle Eesti. Vastavalt kliendi soovile valitakse sobilik nõrkvoolu toode maailma juhtivate tootjate seast ja viiakse teenuse täislahendus kliendini. GSMvalve külastab pidevalt üle maailma turva- ja elektroonikamesses, et pakkuda klientidele uusimaid nõrkvoolulahendusi.

www.valve.ee

NUTIKAD
LAHENDUSED

GSMvalve OÜ 687 0722 www.valve.ee info@valve.ee

AASTAPÄEV

Laar: tegime ära palju võimatuid asju. Pilguheit algusaastatele

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Ümmargust tähtpäeva tähistav Mart Laar "julgete dilettantide valitsus" pani paika sihid ja põhimõtted, mis on Eestit tänaseni teeninud.

"Me tegime hästi palju asju ära, mis olid võimatuks kuulutatud. Ja jumal tänatud, et tegime, kuna Eestil on sellest tõesti kasu olnud," ütles Laar, kes raske haiguse järel laupäeval Estonia kontserdisaalis toimunud juubeliüritusel esmakordselt avalikuse ette astus.

Laar ise tõstis esile maksureformi, mis on Eestile rahvusvaheliselt enim tunnustust ja kiitust toonud ning mis viidi läbi hoolimata sellest, et ükski välisnõunik seda ei soovitanud.

Vägevad vastased. "Need suured kapitalistid OECD, Maailmapank ja IMF on meie maksusüsteemile algusest peale vastu olnud," pareeris Laar soovitusi OECD värskeimas ülevaates Eesti majandusest, mis heidab ette, et meie maksusüsteem teeb vähe sotsiaalsete lõhede tasandamiseks.

"Välisele küljele vaatamata... meie praegune maksusüsteem ongi sotsiaalselt võrdsustav," ütles Laar, viidates sellele, et Eestis peavad maksu maksa kõik, mitte nii nagu paljudes välisriikides, kus jõukatel on arvukalt võimalusi maksudest kõrvalle hiilida. "Eesti süsteem on karmim ja lihtsam ja õiglasem."

Ja seda süsteemi Laar muuta ei soovitaks, et mitte kahjustada Eesti konkurentsivõimet. Küll aga on manööverdamisruumi maksude määras.

"Eriti lihtne oleks tulumaksuvaba miinimumi tõstmine," nentis Laar.

Taasiseseisvunud Eesti esimene põhiseaduslik valitsus asus ametisse ajal, mil Eesti majandus oli vabalanguses, inflatsioon 1992. aastal 1254% ja keskmine kuupalk 45 eurot.

Eesti kroon oli juba käibel "ja üldise vaimustu-

se objekt" meenutas toona Eesti Panka juhtinud Siim Kallas, kuid pangandus ei toimunud. Raha seisis, ülekanded võtsid kuid. Sama aasta sügisel läks korraga uppi kolm panka.

"Mõistsime, et kui pangandust käima ei saa, on Eesti krooniga lõpp," rääkis Kallas. "See oli oma-moodi elu ja surma küsimus."

Erinevalt praegusest pangandusprobleemidega maadlevast Euroopast ei olnud Eesti Vabariigil toona võimalust teha kõrbevatesse pankadesse rahastuste, ehkki 7%ga olnuks isegi üks maailma juhtivaid panku olnud valmis Eestile selle raha laenama. Eesti eelistas minna oma teed.

Rahapuuduse kasulikud viljad. "Jumal tänatud, et meil polnud tol ajal raha, mida pankadesse toppida, ja me ka ei üritanud seda Rahvusvahelisest Valuutafondist või Maailmapangast suurema huliselt otsida. Oleksime praegu oma riigi võlaga püsti hädas," meenutas Kallas, tuues näiteks, kuidas Saksamaa eelarvekuludest läheb praegu 5,2% ja Kreekal 11% riigi võla teenindamiseks. Eestil on see näitaja 0,3%.

"Praegusel maksumaksjal ja tasakaalus eelarvepoliitikal, mida on Eesti järjekindlalt järginud, on ehk põhjust tänada 1992.–1993. aasta pangakriisi lahendusi," ütles Kallas.

Julged otsused. Nii Kallas kui ka toona Eesti valitsust nõustanud tänane Eesti Panga president Ardo Hansson viitasid, et otsused olid 20 aastat tagasi kiired ja julged. "Me ei mõelnud, kas need otsused meeldivad kõigile valijatele, huvigruppidele, mõju-katele isikutele, välisriikidele," ütles Kallas, nentides, et tagantjärele on paljud naiivses usus tehtud otsused ka õigeiks ja vajalikuks osutunud.

Hanssoni sõnul ammutas ta veendumust, et reformid tuleb ellu viia kiiresti, esimese ilmasõja järgse Läti ja teise ilmasõja järgse Saksamaa kogemusest. Ning õnnestumiseks oli oluline oli seegi, et poliitikud tõmbasid samas suunas.

"Mida ei olnud, oli tänapäevane poliitiline populism," märkis Hansson.

Ka president Toomas Hendrik Ilves tõstis esile poliitilist konsensust, mis võimaldas saavutada suuri eesmäärke. "Tänapäeval tasub meelde tulet-

”

Me tegime hästi palju asju ära, mis olid võimatuks kuulutatud. Ja jumal tänatud, et tegime, kuna Eestil on sellest tõesti kasu olnud.

Mart Laar

Riik kutsub suuri välisfirmasid Eestisse

Majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Parts kirjastas reedel uue programmi määruse, et motiveerida suuri välisettevõtteid rajama Eestisse tugiüksusi, nagu raamatupidamine ja IT.

Paljud rahvusvahelised ettevõtted koondavad Partsi sõnul oma tugiteenuseid ning otsivad neile sobilikke asukohariike. Põhjusi nende Eestisse rajamiseks on ministri sõnul küllaga. "Meil on heal tasemel tööjõuturg, ettevõttesõbralik maksumaksuskond ning põhjamine äri-

MAJANDUSMINISTER Juhan Parts. FOTO: ERIK PROZES

kultuur," ütles ta. "Omame küll teatavat eelist, kuid reaalselt tehinguteks tuleb investoritele anda lisamotivatsioon," märkis minister.

Tööstus- ja teenindusettevõtte ja investeringu meetmega toetab riik tugiteenuskeskuste rajamiseks vajaliku põhivara soetamist, samuti töötajate värbamist ja koolitamist.

Tööstus- ja teenindusettevõtte ja investeringu meetme raames toetatakse abikõlblikke kulusid kuni 50% ulatuses.

ARIPAEV.EE

EESTI AJALEHTEDE LIIT

Liit ühendab Eesti ajakirjanikke ja toimetoimkondi. Liit on loonud ajakirjanikele suurtel arvudel vajalikke tingimusi. Liit on loonud ajakirjanikele suurtel arvudel vajalikke tingimusi. Liit on loonud ajakirjanikele suurtel arvudel vajalikke tingimusi.

Seminar ajakirjanikele:

Kuidas teha tsiviilkohtuvaidlusest head lugu?

14. novembril kell 10.30–16.45 Saku mõisas Harjumaal

Kõne all on:

- mis on tsiviilõigus?
- tsiviilkohtumenetluse põhimõtted
- tsiviilkohtuniku ja ajakirjaniku rollid vaidluse lahendamisel ja info edastamisel – menetlusosaline või tema esindaja infoallikana
- kohus infoallikana – mida, millal ja kus

Täpsemalt **www.eall.ee**

Korraldajad Riigikohus ja Eesti Ajalehede Liit

Osalemistasu Eesti Ajalehede Liidu liikmeslehtede töötajatele 20 eurot + km, kõigile teistele 30 eurot + km. Osalemiseks palume end kirja panna eall@eall.ee või 646 1005 hiljemalt 7. novembriks.

RIIGIKOHUS
.....

20 aasta möödumist Mart Laari esimesest valitsusest tähistati laupäeval Estonia kontserdisaalis.

Ä Tasub teada Väljavõtteid Mart Laari kõnest

/---/ Ei ole jah just lihtne saada peaministriks 32aastaselt. Ega sinu oma rahvas ei võta sind tõsiselt, rääkimata välisriikidest. Ja nii on mul elavalt mees, kuidas esimest korda välisriiki tuttavate juurde perega puhkusele sõites mind lennujaamas vastu võeti. Lennujaama teenistuses küsiti jalust ülespoole vaadates: *and you are the Prime Minister of Estonia* (teie olete siis Eesti peaminister)? /---/

Ja mis oli eriti tähtis, noorusel on omad võlud. Peamine on see, et sa ei tea, mis on võimalik ja mis mitte. Ja kui noorele inimesele öelda, et mingi asi on kas esimest korda maailmas või ilmvoimatu, siis ta hakkab seda just tegema. Nii nagu IMF ütles, et aga härra Laar, ühetaolist tulumaksu pole ühelgi maailma maal tehtud, siis mulle tundus see hästi suure ahvatlusena.

Ja nii me tegimegi hästi palju asju ära, mis on võimatuks kuulutatud. Ja jumal tänatud, et tegime, kuna Eestil on sellest tõesti kasu olnud. Ja Eesti on läinud edasi. See on tõesti asi, mida tasub mees pidada.

Loomulikult on tulnud selle eest maksta, kellele tervisega, kellel tahtejõuga, kellel isikliku eluga. Täna väga oma naist ja oma peret, et üldse olen siamaani kuidagiviisi olemas. /---/ Ja ma tahaks teid väga tänada. Kogu seda meeskonda, kus polnudki mingeid lõhesid. Tegutseti koos, sekretäridest turvameesteni välja. Oldi üks suur pere, kellega oli nii hea neid Ameerika mägesid võtta, mis meil ees seisis.

See oli väga uhke sõit. Ai-täh teile selle eest. Ja palju-palju jõudu.

Ja peaasi, tervist!

da, kui lai oli Mart Laari valitsuse põhi, poliitiline spekter, ja mida saavutati selle kiuste,” ütles Ilves. Toonase sotsiaalministri Marju Lauristini sõnul oli valitsuse töö nagu pidev seminar, kus kõik koos läbi arutati. Peaminister toimis pigem moderaatori kui direktorina, ütles Lauristin, hinnates Mart Laari Eesti parimaks peaministriks.

Tehti ka vigu. “Meil on olnud liiga palju direktoreid valitsuse eesotsas,” ütles Lauristin. Samas ei salga ta, et tehti ka vigu. “See oli julgete diletantide valitsus.”

Hanssoni sõnul oli noorel riigil oluline ära kasutada “võimaluste aken”, kus n-ö tavapärase poliitika ei kehti. Praegu näeme teiste riikide kogemusest, et kui reformidega 4–5 aastat viivitada, aken sulgub ja inimesed ei aktsepteeri enam muutusi. “Põhimõtted, mis toona kehtestati – eelarvestistipliin, majandusarengut soodustav maksupoliitika ja majanduslik avatus on tänapäevani säilinud ... ja osa Eesti atraktiivsest ettevõtluskeskkonnast,” ütles Hansson. “Need põhimõtted on relevantssed ka praeguses Euroopas.”

**ESTONIA
konserdisaalis
laupäeval
üles astunud
Maart Laari
saatsid püsti
seisva publi-
ku ovatsioo-
nid lavalt
lahkumiseni.**

FOTO: ERIK PROZES

Tallinna Küte ja Eraküte lähevad Kristjan Rahule

Dalkia sõlmis ligi kuus kuud väldanud müügikonkursi ja läbirääkimiste tulemusena tingimusliku lepingu ettevõtte pikaajalise partneri Kristjan Rahuga, et müüa osalus Tallinna Küttes ja Eraküttes Rahu ettevõttele Elekter ja Küte OÜ.

Äripäeva hinnangul on tehingu maksumus vähemalt 50 miljonit eurot.

“Globaalses mastaabis karjub energeetikasektor investeringute järele ning meil siin ei ole asjad teistmoodi. Sektori konsolideerumine on hädavajalik,”

ütles Rahu tehingut kommenteerides.

Tehing jõustub pärast lepingu sõlmist. Tehingut finantseerivad Swedbank ja SEB, teatas Elekter ja Küte OÜ.

Elekter ja Küte on ettevõtte, mille omakapital on 20 miljonit eurot ning varade maht ulatub üle 100 miljoni euro.

Rahu sõnul jätkavad omandatud ettevõtted ilma suuremate muutusteta. Tallinna Kütte ning Erakütte juhatuse esimehena jätkab Priidu Nõmm, Krist-

jan Rahust saab ettevõtete nõukogu esimees.

Tallinna Küte varustab soojust kahte kolmandikku pealinast ning Maardu linna. AS Eraküte varustab soojustega kaheksat Eesti linna, tegutsedes Haapsalus, Jõgeval, Keilas, Kärdlas, Raplas, Tartus ning Valgas.

Ettevõtja Kristjan Rahu on Dalkiaga tehinguid teinud ka varem, aasta tagasi ostis ta 90 miljoni euroga Dalkialt 85protsendilise osaluse ettevõttes Tallinna Elektri jaam.

ARIPA.EV.EE

S&P tõstis Eesti reitingu väljavaate stabiilseks

Reitinguagentuur Standard & Poor's tõstis reedel Eesti riigireitingu väljavaate seniselt negatiivselt stabiilseks ja kinnitas reitingu tasemel AA-.

Rahandusminister Jürgen Ligi sõnul on väljavaate tõstmine hea signaal. “Agentuur hindab kõrgelt meie võimet võlakriisi mõjudega toime tulla, Euroopa kontekstis on Eesti reitingu suhteline parandamine erand,” märkis ta.

“Ühe suurema riskina nähakse aga tootlikkuse tõusust kiiremat palgaskvu,” lisas Ligi.

Standard & Poor's toob kõrge reitingu ja väljavaate parandamise põhjenduseks Eesti poliitilise keskkonna stabiilsuse, avaliku sektori kulude tõhusa kontrolli ja väikese võlakoorumuse ning paindliku majanduse. Eesti on tõestanud vastupidavust negatiivsetele välismõjudele, fiskaalsed puhvrid on piisavad, et Euroopa võlakriisi võimalikke mõjusid pehmendada, teatas rahandusministeerium.

Riigireitingu peamiste riskidena nähakse sel aastal tugevnenud palgasurvet ja võimalust, et Euroopa ja euroala majandusolukord muutub halvemaks.

Standard & Poor's tõstis Eesti riigireitingu tasemele AA- mulu 9. augustil. See on reitinguagentuuride kõrgeim hinnang Eestile.

ARIPA.EV.EE

Reparo!
www.reparo.ee

**ÄRIPINDADE
EHITUS, REMONT,
SISEVIIMISTLUS**

EKSPORT

Suur viljatehing Saudi Araabiaga

Baltic Agro viljatehing Saudi Araabiaga tõi Muuga sadamasse saajandi suurima kaubalaeva. Neljapäeval alustati sadamas 76 300 tonni söödaodra pealelaadimist, mis eksporditakse Saudi Araabiasse. Tavaliselt kasutatakse teravilja ja rapsi veoks 3000–6000 tonni-seid kaubalaevu. Eestis on siiani kõige suurem laaditud laev 50 000 tonni. Teraviljaga autokoormaid mahub laeva 2900. “Suuremahuline viljatehing tõi Eesti põllumeestele oluliselt parema odra hinna võrreldes väiksemate viljalaevade ükshaaval tegemisega,” märkis Baltic Agro tegevjuht Ants Puusta.

KAUBANDUS

Maxima avab Eestis esimese lihatsehhi

Novembri lõpus alustab Tallinnas Smuuli teel avatavas kaubanduskeskuses tööd Maxima esimene lihatöötlemistsehh Eestis. Tsehhis asub tööle 10 lihatöötletajat. Maxima investeeris oma esimesse lihatööstusse ligi 300 000 eurot, teatas ettevõtte. Samas Smuuli teel avab novembri lõpus ukseid Maxima XX supermarket. Kokku leiab uues hoones tööd üle 250 inimese.

PANGANDUSLIIT

Rootsi peaminister: britid üksi vastasleeris

Rootsi peaministri Fredrik Reinfeldti sõnul on üksi Suurbritannia oelnud selge ei kavandamisel oleva pangandusliiduga ühinemisele.

“Kõik euroalasse mitte kuuluvad riigid peavad omavahel nõu ning kõik, välja arvatud Suurbritannia, on huvitatud,” ütles Rootsi peaminister Ülemkogu järel uudistebüroo Direkt vahendusel. Reinfeldti sõnul tunnevad paljud riigid huvi, mida Rootsi plaanib teha. Rootsi pangandussüsteem on riigi SKPga kõrvutades suur ning pangad laienenud teistesse riikidesse.

TRANSPORT

Rail Balticu ehitus võib alata 2017. aastal

Kõige optimistlikuma plaani kohaselt peaks Tallinnast Pärnusse ja kaugemale suunduva Rail Balticu ehitus algama 2017. või 2018. aastal, kirjutas e24.ee.

“Siis on ehitusaega 4–6 aastat, see on kõige optimistlikum stsenaarium,” nentis majandusminister Juhan Parts reedel toimunud ümarlinal.

Kodu

Komeedi 14

Galeriimaja Tallinna kesklinnas

Tohu 5 ja 7

Korterid Maarjamäel Pirita-Kosel

Villardi 22-1 Tallinn Tel: +372 646 1004

www.colonna.ee

LUX Express

LOOBU JUHTIMISEST!
Sõida mugavalt Vilniusesse Lux Expressiga!

Iga päev Tallinn - Vilnius

Väljumine: 06:00 Tallinn

Saabumine: 15:00 Vilnius

Iga päev Vilnius - Tallinn

Väljumine: 16:10 Vilnius

Saabumine: 00:50 Tallinn

Osta pilet: www.luxexpress.eu

Hind **34 EUR!**

RESPO Haagiste tegevjuht Ain Antons leiab, et mida laiem on müügigeograafia, seda vähem mõjutavad majanduskriisid. FOTO: ERIK PROZES

Ä Kalender Kolm nädalat maakondade edukamaid

Äripäeva maakondade TOPide ilmunisajad

08.10 Harjumaa
09.10 Hiiumaa ja Saaremaa
10.10 Ida-Virumaa
11.10 Jõgevamaa
12.10 Järvamaa

15.10 Läänemaa
16.10 Lääne-Virumaa
17.10 Põlvamaa
18.10 Pärnumaa
19.10 Raplamaa

22.10 Tartumaa
23.10 Valgamaa
24.10 Viljandimaa
25.10 Võrumaa
26.10 Maakonna TOPide TOP ehk 15 maakonna edukaim ettevõtja

METOODIKA

Äripäeva TOPide lähteandmed on viimase aasta käive ja ärikasum/kahjum, käibe ja kasumi kasv, rentaablus ning varade tootlikkus. Edetabelisse pääsemiseks peab ettevõtte asuma või omama tootmistegevust vastavas maakonnas ning olema tegutsenud vähemalt kolm viimast aastat.

TARTUMAA ETTEVÕTETE TOP

Haagisetootja vallutab uusi turge.

Tais Eesti firma haagised etaloniks

A VÄINU ROZENTAL
vainu.rozental@aripaev.ee

Kindlasti ei olnud AS Respo Haagised kümme aastat tagasi ei tootmisvõimsuselt ega oskustelt võimeline konkureerima Euroopa juhtivate haagisetootjatega, aga nüüd ettevõtte üritab seda, kinnitab tegevjuht Ain Antons. Lisaks tahab ettevõtte kanda kinnitada Aasias ja Aafrikas.

Küsimustele vastas Tartumaa TOPis 5. kohal oleva ASi Respo Haagised juhatuse esimees Ain Antons.

Käibe ja kasumi kasv oli teil mullu muljetavaldav. Mis on Respo Haagiste rattad nii hästi veerema pannud? Edu võti on toodete lai valik, kõrge kvaliteet ja see, et me ei ole läinud mitte ühelegi turule lööma ainult madala hinnaga. Püüame teha nii, et ükski reklamatsioon ei jääks tähelepanuta, tulgu see ükskõik kust maailma nurgast. Ja et mitte ühelgi meie töötajal ei tekiks tunnet, et kui ta teeb midagi halvasti või valesti, et see siis jääb märkamata. Me ei ole seni läinud ka seda teed, et annaksime kvaliteedis järele ja teeksime hästi odavaid tooteid. Isegi mitte siis, kui klient seda nõuab.

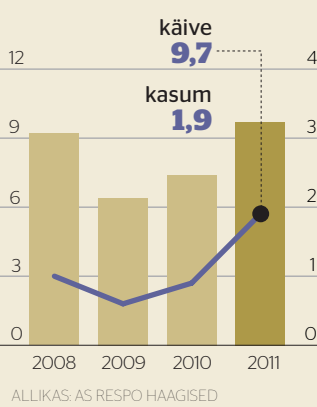
Kas tõesti on keegi soovinud, et tehke odavat ja kehvema kvaliteediga toodet? Jah, on. Tänavu kevadel konkureerisime oma haagistega ühte Kesk-Euroopa suurde kaubandusketti. Meile öeldi otse, et see, et teie haagis on hea ja kvaliteetne, neid ei huvita. Et neil on vaja väga odavat haagist, mis kestaks vaid kaks aastat. Meile öeldi, et meie toote kvaliteet ei ole mitte pluss, vaid on miinus.

Eelmise aasta majandusaruandes on kirjas, et tänavu aprillis asutasite ühisettevõtte Tais ning lähiajal plaanite siseneda ka Aafrikasse. Kuidas äritegevus Tais edeneb? Tegelikult saatsime esi-

A Mis on mis AS Respo Haagised
ASUKOHT: Tõrvandi, Ülenurme vald
ASUTATUD: 4.04.1990
OMANIKUD: OÜ Respo, Ain Antons, Annes Koppel
TEGEVUSALA: haagiste tootmine
TÖÖTAJAJAID: 74 (2011. a)

A Tulemused Kriis läbiti kasumlikult

mln eurodes

ALLIKAS: AS RESPO HAAGISED

mese partii haagiseid Taisse juba 2010. aasta lõpus, ent äri käivitamine on võtnud loodetust kauem aega. Üks põhjus, miks Tais asjad jooksmas ei hakanud, oli see, et haagiseid on seal tänavapildis liiga vähe ja need ei ole ärritanud klientides tähelepanu. Praegu on Tai müügialong Hua-Hini linnas meie kõige esinduslikum. (Antons näitab fotot kohaliku kontori seinal olevast ülisuurest reklaamplakatist, kus Respo autohaagise peal seisab elevant.) Nüüd on haagiste müük hoogu sisse saamas ja me loodame, et miks mitte ei võiks haagise üldnimetusena Tais juurduda meie kaubamärk Respo.

Ja sama eesmärgi hellitate Aafrikasse minekul? Miks mitte (Muigab). Laiendame aktiivselt turugeograafiat ja seda mitmel põhjusel. Praegu saame oma põhikäibe Skandinaaviast, Eestist ja Venemaalt. Neis riikides algab kevad ja seega ka nõudlus haagiste järele enam-vähem ühel ajal. Et vähem sõltuda praegusest sesoonest tootmisest, otsime uusi turge. Mida laiem on müügigeograafia, seda vähem sõltud maailma üldisest majandusolukorrast. Sest seda, et kriis hõlmaks korraga kogu maailma, ei juhtu.

Oleme tänavu alustanud eksporti Kenyassee ja praegu otsime müügivõimalusi Sudaanis. Loomulikult saame aru, et ehkki rahvaarv on seal meeletu, on ostujõulisi inimesi siiski väga vähe. Ja peamine – sealsetel inimestel ei ole üldse teadmist, et on olemas haagis kui toode ja mis on haagise otstarve.

Kas te ei pelga, et äkki hakkavadki tailased ja keenialased elevant vedama ning haagised ei pea koormusele vastu? Me tõesti kardame seda natuke, õigemini huviga ootame, mis nad võivad välja mõelda. Haagisele on dunaamiline koormus ja löögid ohtlikud. Kui haagis on siledal teel ja laadid sellele paigal oleva koorma peale, siis võid sinna väga palju laadida. Aga kui sõidad haagisega näiteks vastu äärekivi või auku, tekib dunaamiline löök ja koorma mass kümnekordistub.

Lähiaastate plaanide kohaselt tahate kasvatada

tootmismahtu vähemalt viiendiku võrra ning ehitate selleks uue tootmishoone. Kuhu ja milal? Laieneme siin samas Tõrvandis, kus me oleme tegutsenud üle 15 aasta. Järgmisel kevadel ehitame 4000 ruutmeetri suuruse tootmishalli ehk suurendame oma praegust tootmispinda poole võrra. Uus hall võimaldab meil suurendada tootmisvõimsust just uute turgude vallutamisele mõeldes. Kõige suuremat turgu näeme siiski Kesk- ja Lääne-Euroopas.

Samas on seal väga suur konkurents. Kui meie toodame aastas 10 000 haagist, siis Euroopa tõi- sed tipud toodavad 50 000–60 000 haagist aastas.

Kuidas kavatsete konkurentsis läbi lüüa? Tänavu mais palkasime Prantsusmaalt endale müügi- juhi, kes on kogu oma elu olnud seotud haagiste tootmise ja müügiga. Meie jaoks on täiesti uus kogemus see, et väga suur osa Euroopas toodetud haagistest on väikesed järelkärud, mida müüakse ehitusmaterjalide kaupluses ja mis on mõeldud kauba kojuviimiseks. Ja loomulikult on nende hind hämmastavalt väike.

Praegu tegeleme sellega, et töötada välja minihaagiste seeriat. Selliste haagiste tootmisel muutub tööviljakus väga oluliseks, samuti logistika. Kui teed pisimagi vea, siis sa enam konkurentsi- võimeline ei ole, sest hind on tõesti hullult madal.

Kas tasub siis üldse hakata üliodava haagise- ga punnitama? See on omamoodi õige küsimus jah (Naerab). Aga samas – kuhu mujale siis veel kasvada.

Taisse. Aafrikasse. Mulle tundub, et neis piirkondades ei ole mahu kasv järsk, sest haagiste kasutamise kultuuri juurdumine võtab aega. Ma kardan, et seal ei saavuta sellist mahtu lähema 10–20 aasta jooksul, kui Kesk- ja Lääne-Euroopas oleks võimalik saada. Pealgi, varem või hiljem tulevad odavsee- ria haagiste tootjad jõulisemalt ka Skandinaavia ja Baltimaade turule ning parem on konkurentidele juba nende kodumaal vastu hakata.

» Kevadel konkureerisime oma haagistega ühte Kesk-Euroopa suurde kaubandusketti. Meile öeldi otse, et see, et teie haagis on hea ja kvaliteetne, neid ei huvita.

ASi Respo Haagised tegevjuht Ain Antons

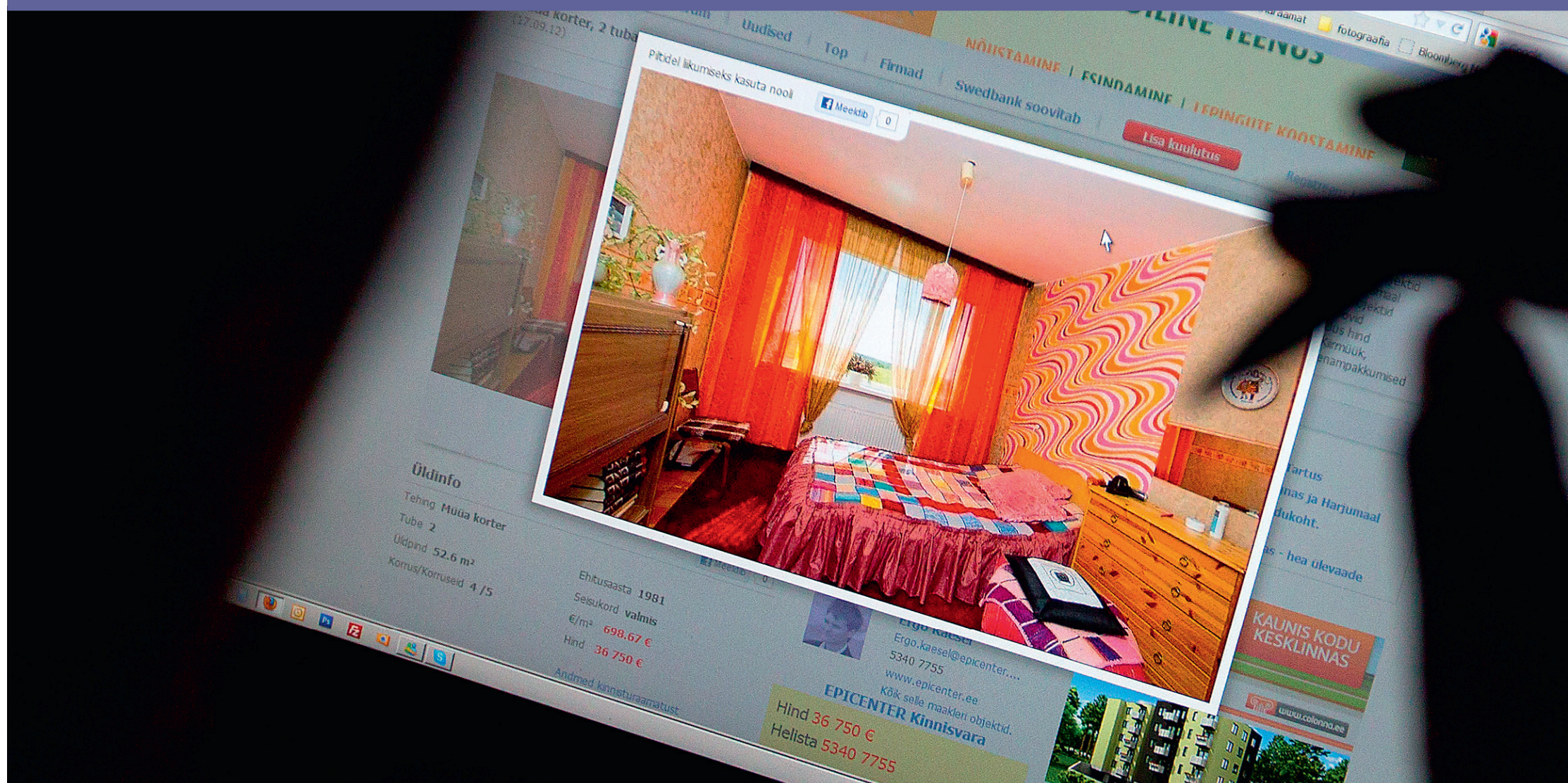
Eesti pank.

LHV pank

Tartumaa edukamad ettevõtted aastal 2011

koht	firma nimi	tegevusala	tegevjuht/juhatuse liige	põhiomanikud (koos osalusprotsendiga)	müügitulu 2011, €	ärikasum 2011, €	koht 2010
1.	TARTUMILL AS²	toiduainetööstus	Uuno Lausing	Saalemühle Alsleben GmbH 50%, Tiigi Keskus AS 50%	111 943 000	9 005 992	19.
2.	TIIGI KESKUS AS	hulgikaubandus	Uuno Lausing	Romet Puhk 40%, Uuno Lausing 40%	12 172 801	3 599 776	52.
3.-4.	A. LE COQ AS	toiduainetööstus	Tarmo Noop	Olvi Oyj 100%	76 077 000	12 973 000	5.
3.-4.	SAAREK AS¹	toiduainetööstus	Raul Kets	Toivo Alt 38%, Reio Invest OÜ 24%, Agris Kaužens 19%	12 211 401	1 682 253	21.
5.	Respo Haagised AS	masinaehitus	Ain Antons	Respo OÜ 45%, Ain Antons 27,50%, Annes Koppel 27,50%	9 676 071	2 010 209	29.
6.	Saint-Gobain Glass Estonia SE	tootmine	Andi Kasak	Saint-Gobain Sekurit Scandinavia AB 100%	55 416 000	7 613 000	24.
7.	Enics Eesti AS	trükkplaatide tootmine	Tanel Kaasik	Enics AG 100%	80 916 176	3 666 502	85.
8.	Promens AS	plastitööstus	Indrek Ojamaa	Promens Holding OÜ 100%	21 706 000	3 137 000	4.
9.	Küte ja Ehitus AS	ehitus	Vladimir Kostin	Altius Energia OÜ 65%, Vladimir Kostin 20%	10 913 665	3 196 718	13.
10.	Agriland OÜ	hulgikaubandus	Aren Pöder	Indrek Lindsaar 50%, Aren Pöder 50%	17 893 912	1 247 526	78.
11.	Woodwell AS²	metsavarumine	Tiit Nilson	T. Nilson 48,51%, N. K. Christensen 17,16%, U. Saetalu 17,16%, S. Nilson 17,16%	20 750 000	3 094 000	6.
12.	Mobi Solutions OÜ²	infotehnoloogia	Rain Rannu	V. Raime 21,5%, R. Rannu 21,5%, V. Otsason 18,5%, J. Pello 14,5%, L. Viik 10%	10 682 777	1 231 551	
13.-14.	Rondam Grupp AS²	valdusfirma	Anti Seli	Neinar Seli 100%	28 815 000	4 449 000	32.
13.-14.	TMB AS²	ehitusmaterjalitootmine	Jaan Luts	Skanska EMV AS 25%, YIT Ehitus AS 25%, Merko Ehitus AS 25%, 2 füüsilist isikut	21 888 351	1 349 894	76.
15.	Baltyre Eesti AS	hulgikaubandus	Heiki Kulu	Michal Martinak 76,98%, Heiki Kulu 12,70%	9 007 006	800 704	33.
16.	Tartu Agro AS	põllumajandus	Aavo Mölder	Almantika AS 50%, Aavo Mölder 10,19%, Eino Härm 10,19%	7 014 848	1 627 562	34.
17.	Bigbank AS²	krediidiasutused	Targo Raus	Vahur Voll 50%, Parvel Pruunsild 50%	36 314 000	6 257 000	54.
18.	Quantum Eesti AS	hulgikaubandus	Mart Uusküla	Ivar Värsi, Toomas Arike, Martin Lepiku, Mart Uusküla (kõik 25%)	6 245 478	1 100 654	25.
19.	TATOLI AS	hulgikaubandus	Mait Nõmmsalu	TATOLI Grupp OÜ 100%	21 485 084	1 021 233	79.
20.	Quattromed HTI Laborid OÜ	labor	Rainar Aamisepp	MediCap Holding OÜ 100%	6 205 379	870 347	69.
21.	Kroonpress AS	trükitööstus	Andres Kull	Eesti Meedia AS 99,90%	33 207 990	3 189 343	15.
22.-23.	Lemeks AS²	metsavarumine	Jüri Külvik	Visional Invest OÜ 72,40%, Kärberi Investeeringud OÜ 20%	92 341 335	8 008 071	2.
22.-23.	Rait AS²	puidu töötlemine	Ivar Dembovski	Profende OÜ 81,07%	30 067 320	2 746 044	7.
24.	Autospirit Tartu OÜ	mootorsõidukite müük, remont	Andres Pettai	Automer OÜ 100%	8 179 029	398 269	
25.	Ha Serv OÜ	saematerjalitootmine	Marko Kevvai	A & K Holding OÜ 91%, 5 väikeosanikku	15 157 729	1 644 231	9.
26.	Tarmeko Spoon AS	spooni ja vineeri tootmine	Toomas Siidra	Tarmeko KV OÜ 100%	5 823 928	536 036	
27.	Samelin AS	jalatsitootmine	Leida Kikka	Leida Kikka 52,46%, Tiina Leismann 45,02%	4 841 596	366 072	
28.	Truck Trading Estonia OÜ	mootorsõidukite müük, remont	Priit Vene	HL Invest OÜ 49,91%, Kaimo Kaasik 25,04%, Kaido Kaasik 25,04%	6 967 018	320 282	
29.	Lasita Maja AS²	hulgikaubandus	Kaido Maisvee	Skywood OÜ 100%	14 538 786	673 948	
30.	Salvest AS²	toiduainetööstus	Tamara Gubenko	Veljo Ipits 100%	12 940 741	1 745 886	63.
31.	ADDINOL Lube Oil OÜ¹	hulgikaubandus	Tiina Suija	ADDINOL Lube Oil GmbH 100%	13 172 125	750 521	56.
32.	Agrovarustus OÜ	tootmine	Villu Värv	Villu Värv 67%, Assar Tops 33%	4 422 661	852 056	51.
33.	Olerex AS	hulgikaubandus	Piret Miller	Aqua Marina AS 50%, Andres Linnas 25%, Antti Moppel 25%	151 327 803	1 615 328	20.
34.	TREF AS²	ehitus	Andres Gailit	Anto Ili 12,55%, Andres Gailit 10,97%, Eesti eraisikud	36 117 486	505 428	95.
35.	PK Oliver AS	küttepuude tootmine	Kaido Parv	Priit Raidvee 50%, Kaido Parv 50%	8 509 262	532 541	44.
36.-37.	E.T.V.A. Varuosad OÜ	hulgikaubandus	Eduard Rääts	Eduard Rääts 50%, Tiiu Rääts 50%	5 158 682	590 272	37.
36.-37.	Sangar AS	rõivatööstus	Gunnar Kraft	Alfred-Seif OÜ 49,86%, EVLI Bank PLC 15,03%	4 805 078	446 754	89.
38.-39.	Tartu Veevärk AS	kommunaalmajandus	Toomas Kapp	Tartu linnavalitsus 100%	8 161 484	1 601 739	62.
38.-39.	Kodumaja AS²	ehitus	Lembit Lump	Bonaares OÜ 39,67%	33 456 931	2 196 408	1.
40.	Meteci Valduse OÜ²	kinnisvara	Toomas Lepp	Ritola OÜ 39,10%, Schoch OÜ 39,10%, 3 füüsilist isikut	14 102 500	620 995	42.
41.	Mark Oil OÜ	hulgikaubandus	Jaan Soomets	Jaan Soomets 100%	90 023 170	1 024 663	55.
42.	Fortum Tartu AS²	valdusfirma	Margo Külaots	Fortum Power and Heat OY 60%, Giga AS 40%	25 253 447	11 004 564	3.
43.	Abakhan Fabrics Eesti AS¹	jaekaubandus	Kristine Stroom	Michael Abakhan Ltd 46,96%, 3 füüsilist isikut	5 561 644	755 255	57.
44.	Lõunakeskus OÜ	kinnisvara	Anne Aland	Astri AS 100%	6 815 833	2 141 426	22.
45.	Vollmond OÜ	hulgikaubandus	Valeri Kortšaka	Valeri Kortšaka 100%	4 785 735	247 136	
46.	Greenfeed OÜ	hulgikaubandus	Indrek Ostrat	Indrek Ostrat 100%	5 169 817	384 619	45.
47.-48.	Arens-Mööbel AS	mööblitootmine	Mihkel Arens	Salimento Grupp OÜ 100%	6 366 664	539 469	82.
47.-48.	Alpter Grupp OÜ	transport	Kaimo Kaasik	Kaido Kaasik 50%, Kaimo Kaasik 50%	6 447 549	428 174	58.
49.	Nason Davis Eesti OÜ¹	hulgikaubandus	Rainar Laagus	Nason David Ltd 100%	7 551 850	246 163	49.
50.	Westenpark OÜ	masinaehitus	Fritz Erik Lennart Cederqvist	Fritz Erik Lennart Cederqvist 100%	4 878 407	340 587	
51.	AIU Põllumajandus OÜ	põllumajandus	Rain Puhk	Rain Puhk 60%, Tiigi Keskus AS 40%	4 944 068	505 858	48.
52.	Tauf-Auto AS	mootorsõidukite müük	Andrias Tammistu	Tarmo Uffert 76,09%, Audax-Auto OÜ 13,04%, Enn Kaarna 10,87%	6 048 710	210 986	
53.	Henkel Balti OÜ	hulgikaubandus	Siiri Odrats-Koni	Henkel Central Eastern Europe GmbH 100%	15 327 000	1 256 000	30.
54.	Playtech Estonia OÜ	infotehnoloogia	Kaari Simson	Playtech Ltd 100%	17 076 014	681 338	28.
55.	Olbtar AS	transport	Toomas Olbrei	Toomas Olbrei 100%	5 827 195	545 382	38.
56.-58.	Aasta Auto Pluss AS	mootorsõidukite müük, remont	Andres Tark	Audax Pluss OÜ 50%, Audax-Auto OÜ 50%	6 051 926	235 170	102.
56.-58.	Giga AS²	ehitus	JaneK Veeber		6 081 307	849 291	39.
56.-58.	Tartu Terminaal AS	hulgikaubandus	Rauno Raudsepp	Gallum Kommerts OÜ 100%	27 993 006	519 276	73.
59.	Aasta Auto AS	mootorsõidukite müük, remont	Andrias Tammistu	Tarmo Uffert 90,01%	7 326 866	299 289	67.
60.-61.	Maag Grupp AS²	hulgikaubandus	Margit Talts	Roland Lepp 37,50%, Aivar Saarma 37,50%, Toomas Juhani 25%	110 278 000	2 316 000	
60.-61.	Greif OÜ	trükitööstus	Kalle Rannu	Koolibri AS 10,64%, Kirjastus Ilmamaa 10,64%, füüsilised isikud	4 379 519	527 308	80.
62.-63.	Elva Tarbijate Ühistu TÜH	jaekaubandus	Hando Ivask	ühistu liikmed	23 314 454	744 010	40.
62.-63.	Iriscorp Transport OÜ	transport	Kaido Sikk	Kaido Sikk 80%, Meelis Jahhu 20%	4 585 862	353 343	
64.	International Aluminium Casting Tartu AS	metallitööstus	Erkki Pärtin	International Aluminium Casting, Sweden AB 99,86%	7 537 581	355 389	27.
65.	Merko Tartu AS²	ehitus	Margus Kull	Merko Ehitus Eesti AS 66%, Margus Kull 34%	11 887 121	338 752	75.
66.	Farmitek OÜ²	hulgikaubandus	Raul Raud	Raivo Paavel, Andrus Mägi, Raul Raud, Hindrek Smidt (kõik 25%)	7 250 389	296 330	31.
67.	Hanza Tarkon AS	tootmine	Lars Ove Karlsson	Hanza AB 100%	48 553 000	911 000	12.
68.-69.	Reval-Oil OÜ	hulgikaubandus	Albin Tituk	Albin Tituk 67%, Mare Kolsar 33%	24 169 646	-133 361	104.
68.-69.	AP Oil OÜ	hulgikaubandus	Raivo Pärnpuu	Raivo Pärnpuu 100%	9 153 114	76 509	
70.	Tiksoja Puidugrupp AS	mööblitootmine	Hanno Murrand	Hanno Murrand 66,67%, Marcel Vichmann 33,33%	6 395 839	771 818	17.
71.-72.	Fest-Forest AS²	metsavarumine	Toomas Kams	B. L. F. M. Karthaus 42,91%, Laererstandens Brandforsikring G/S 37,65%	6 021 628	109 029	
71.-72.	Värvikeskuste Grupp OÜ²	hulgikaubandus	Olle Saare	Olle Saare 100%	9 366 983	254 532	84.
73.	Go Oil AS	jaekaubandus	Heikko Sepma	Tarbus Kinnisvara OÜ 100%	27 548 841	484 827	8.
74.	Tartu Ülikooli Kliinikum SA	meditsiin	Urmas Siigur		112 239 805	1 395 390	77.
75.	Postimees AS	kirjastus	Erik Roose	Eesti Meedia AS 100%	11 401 000	310 000	96.
76.	Põltsamaa Meierei Juustutööstus OÜ	toiduainetööstus	Ago Teder	United Estover Group OÜ 90%, Ago Enok 10%	21 360 415	442 190	46.
77.	EVIKO AS	ehitus	Kaimo Sepp	Rein Murumägi 68,73%, Leo Luksepp 20%	5 913 169	149 896	109.

¹ MAJANDUSAASTA ERINEB KALENDRIAASTAST ² KONSOLIDEERITUD ³ KONSOLIDEERIMATA

MÜÜGIKUULUTUS

Kinnisvara aitab müüa fototöötlus.

Info peab vastama tegelikkusele

JOOSEP LAIK
kaasautor

Üha levinum on kinnisvaraportaalistesse minevate fotode järeltöötlus. Mis on selle tegevuse piirid, kui sellega võib kaasneda kliendi eksitamine või tema aja raiskamine?

Kinnisvaramaaklerite koja juhatuse esimehe Tanel Oleki hinnangul on raske piiri tõmmata. "Võib öelda, et kui foto tehti ja ruum oli liiga pime, siis see oli foto viga, mis heledusastme tõstmisega kõrvaldati," toob ta näite. Samas pole kerge määrata, kui palju võib pinda heledamaks teha.

Epicenter Kinnisvara (endine Re/Max) turundusjuht Toomas Plunt on kuulnud fotode järeltöötlusest, kuid tema ettevõtte kasutab objektide pildistamiseks profifotograafi. "Järeltöötlust meil ei toimu. Aeg-ajalt on küll fotograafil võimsam välklamp kaasas, kui on vaja teha pilt mõnest abiruumist, kus ei ole valgustust. On selge, et inimene tahab seda näha," lisas ta.

Arco Vara turundusspetsialisti Maris Tisleri sõnul tuleb suurem osa piltide neil maaklerite käest ja ettevõtte neid ei töötle. "Kui me tellime väljast fotograafil, siis on töödeldud nii palju, kui tema seda teeb," märkis ta. Samas ei osanud Tisler öelda, mil määral on fotod järeltöödeldud.

IPartner Kinnisvara OÜ juhatuse esimehe Tanel Tarumi arvates on piir seal, kus fototöötlus ei hakka moonutama reaalselt olukorda. "On igati normaalne, et tehnikaga üritatakse foto paremaks teha. Nii ei saa ükski klient endale korterit valida, et ta teeb foto järgi otsuse. Erinevad monitorid näitavad samuti fotot erineva heleduse-tumeduse astmega," sõnas ta.

Tarumi hinnangul võiks klient helistada maaklerile ja küsida, kas korter on näiteks valgusküllane või mitte.

Klient võib kohapeal pettuda. Piltide heledus- või soojusastet muutes tuleb arvestada ka sellega, et muutub näiteks puidu toon. "See ongi üks nüanss, miks ei tasu fotosid väga kollaseks teha, kuna kogu värvigamma läheb hoopis teistsuguseks. Kui me räägime kogu korteri siseustest, siis on see küll oluline faktor. Lasnamäe korteri puhul ei oma see tähtsust, aga luksuslikuma objekti puhul võib see väga suurt rolli mängida. See teeb küll müümise võib-olla natuke lihtsamaks, aga teistpidi võib see jälle bumerangina tagasi tulla ja klient võib kohapeal pettuda," rääkis Kaanon Kinnisvara juhatuse esimees Härmo Haljaste.

Tarumi meelest on problemaatiline pigem lainurkobjektiivide kasutamine. "Kui klient läheb

Ä Kommenteer
Kuulutuste kaaperdamisi on vähemaks jäänud
HÄRMO HALJASTE,
Kaanon Kinnisvara juht

On üks vana probleem, mis on lahenema hakanud – vahepeal kopeeriti teiste maaklerite objekte. Ilma maakleri ja omaniku käest küsimata. Seda juhtub veel ka praegu, et eraisik kuulutab portaalis ja maakler kopeerib fotod ja paneb need enda nime alt üles.

Kui tekib huviline, siis helistatakse omanikule, et kuulge, teil on siin üks korter müügil ja mul on klient – kas me tohiksime vaadata tulla?

Aga see ei ole jälle eetilise tegevuse, et sa paned kellegi vara tema loata portaalis müüki. See on teema, mille kohta on vahepeal juttu liikunud, aga nüüd on see juba natuke rahulikumaks jäänud, sest portaaliid üritavad ka ise puhastada ennast sellistest klientidest.

Seni on portaali kas ise selle kuulutuse ära kustutanud või kui omanik on märganud, siis on helistanud maaklerile ja palunud kuulutuse maha võtta.

Aga tavainimene ei käi ju iga päev portaalis vaatamas, mis seal toimub, et kas tema korteri on keegi teine ka müüki pannud ilma tema loata.

vaatama enda arvates avarat korterit ja see ei vasta tegelikkusele, siis on üsna tõenäoline, et klient pettub," põhjendas ta.

Tisleri sõnul pole lainurkobjektiiv kasutamise probleem, vaid sellel on oma eelised. "Kui teha tavalise fotoaparaadiga ukse pealt pilt kaheksa ruutmeetrist magamistoast, kus on ainult voodi, millest pool jääb fotole, siis on kliendil veel vähem aimdust, eriti kui tuba on halvasti valgustatud. Ma usun, et heledam pilt, kus on valgust rohkem lisatud, annab parema ülevaate kui pime ja vähe ruumi haarav pilt."

Haljaste kinnitusele on lainurkobjektiiviga kaamera kasutamine pea paratamatu. "Tänapäeval ka juba lihtsamad fotoaparaadid tulevad sellega varustatult vabrikust välja. Tavafotot vist enam väga lihtne saada ei olegi. Küsimus ongi selles, kui laia nurga alt foto on tehtud," märkis ta.

Samas nentis Tarum, et ka klient on muutunud teadlikumaks ja saab aru, et kui pilt on äärtest kumer, siis on kasutatud lainurkobjektiivi.

Märgis liigmuudetud fotole? Üks lahendus on kasutada muudetud valgustasemega fotodel vastavat märgist, kuid Oleki hinnangul on sellist süsteemi võimatu tööle saada. "Elemente, millega järeltöötluses mängida ja mida muuta saab, on päris palju. Kui me võtame profifotoaparaadi kätte, siis seal saab määrata säriaega ja tehes kaks pilti järjest – ühe profikaamera ja teise nn seebikarbiga –, jääb ühe puhul pilt hele, teise puhul tume," selgitas ta.

Kas sellisel juhul peaks märgistama ühe foto kui profikaamera ja teise kui nn seebikarbiga pildistatu? "Seda on võimatu hakata kalkuleerima. Nüüd ongi see laias laastus case-by-case-lähene. Kui tundub, et ruum on väga valgusküllane, jätab hea ja avara mulje ja kohapeal tuleb välja, et tegu on koopaga, siis on tegu eksliku informatsiooniga ja sel juhul ei oma enam tähtsust, kas tegu on fotoga või kirjalikul või suulisel teel antud kirjeldusega. Sel juhul on informatsioon ekslik," rääkis ta.

Samas Haljaste nõustus, et heledus- või tonaalsusastme märgis võiks tõesti kasutusel olla, kuna oleks informatiivne ja kliendisõbralik.

Sama projektiga korter. Epicenter Kinnisvara turundusjuhi Toomas Plunti arvates on heleduse lisamisest suurem probleem see, et pannakse üks ja sama pilt eri müügikuulutuste juurde. "Ja kui kohale minnakse, siis on olukord kapitaalselt erinev," lisas ta.

Tisleri sõnul kasutatakse sama fotot sarnase planeeringuga korteritel, kui nad asuvad näiteks korrus madalamal või kõrgemal. "Ei ole ju mõtet pildistada iga korterit uuesti, kui tegemist on täpselt sama projektiga," selgitas Arco Vara turundusspetsialist.

CKE Kinnisvara

VÕTAME MÜÜKI KINNISVARA

Pildid Teie varast teeb professionaalne fotograaf.

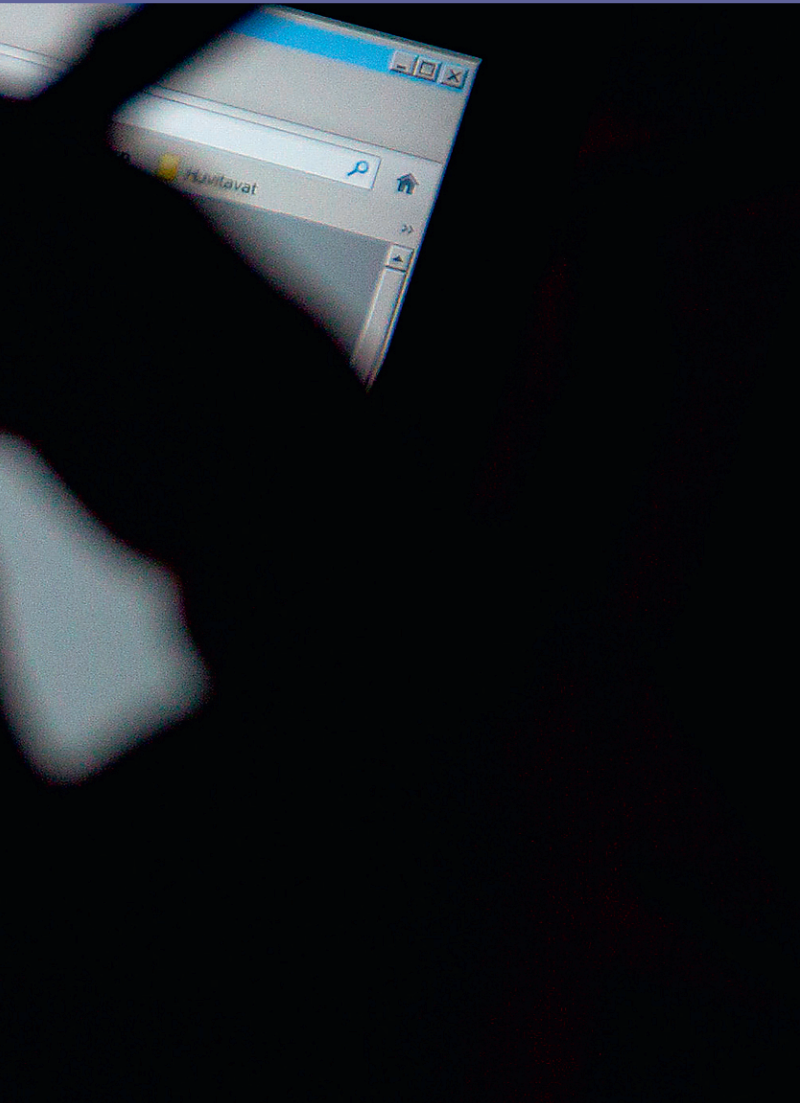

Koolitatud maakler
Reelika Tammemäe
Tel 56 669 298, 641 0808

ELAR TOOMASALU
Elamispindade maakler
+ 372 5697 9920
elar.toomsalu@remax.ee

RE/MAX CENTRAL

„Kui klient läheb vaatama enda arvates avarat korterit ja see ei vasta tegelikkusele, siis on üsna tõenäoline, et klient pettub.

1Partner Kinnisvara OÜ juhatuses esimees Tanel Tarum

EPICENTER Kinnisvara kasutab müügikuulutustes lainurkfotosid, et anda ruumidest parem ülevaade. FOTO: VEIKO TÖKMAN

Ka Olek nõustub, et kui on mitu sama tüüpprojektiga korterit, kasutatakse nende kõigi esitlemiseks üht fotot. Samas kui ühel korteril on näiteks puidust uksed ja teisel teistsugused, on tegu kliendi eksitamisega, sest pilt ei vasta tegelikkusele. „Sel juhul peaks olema tekstis välja toodud, et fotod on illustreerivad ning näidiskorterist tehtud,“ lisas ta.

Haljaste sõnul peaks objekti portaalis presenteerides nägema see välja võimalikult autentne. See kehtib ka foto kohta, mida kasutatakse erinevate korterite puhul. „Kui korterid on kõik täpselt ühesugused, siis miks mitte, aga kui nad on erinevad, siis oleks mõistlik ikkagi igast objektist eraldi foto teha,“ selgitas Kaanon Kinnisvara juht.

Lahendus – profifotograaf ja üheselt mõistetav tekst. Oleki kinnitusele on mujal maailmas tavaline ja ka Eestis üha leviv suund lasta pildid teha profifotograafil. „Üks asi on selle juures pildi töötlus, teine asi aparaadid, mis on läinud paremaks. On osa maaklereid, kes käivad kiirelt objektile ära, neil on odavamad aparaadid, mis ei tee nii kvaliteetset pilti, teine tuleb kohale professionaaliga, kes teab, mis nurga alt pilti teha, kuidas valgust kasutada, võib-olla tal on isegi lisavalk koos varjuga kaasas,“ kirjeldas ta.

Fotode järeltöötlus pole Oleki sõnul taunitav, kuni ei eksitata klienti. Probleem tekib siis, kui klient on saanud portaalist ühe info, läheb objektile kohale ja olukord ei ole küll kardinaalselt erinev, kuid piisavalt erinev kuulutuses märgitust.

„Siis on tegu kliendi aja raiskamise ja eksitamisega. Sel juhul pole vahet, kas tegu on foto, teksti või telefoni teel antud infoga. Kui see info ei ole tõene, siis see on eksitav reklaam ja see loomulikult raiskab kõigi aega,“ märkis Olek.

Võib pöörduda aukohtusse. Samas on mõnel juhul keeruline öelda, kas tegu oli kliendi eksitamisega. „Lihtsalt lahendatavad olukorrad on näiteks siis, kui on kirjas, et on olemas korteriühistus, aga korteriühistus ei ole, kui on kirjas, et on kinnine hoov, aga ei ole kinnine hoov. Aga öeldes, et korter on hubane ja armas, klient tuleb kohale ja ütleb, et see ei ole üldse hubane ja armas – kas see on eksitamine või mitte?“ küsis ta.

Selliste kirjelduste hindamisel on Oleki sõnul võimatu piiri tõmmata ja tuleb vaadata iga olukorda eraldi. „Põhiline on see, kas tegu on teksti või pildiga, kus ei tohi olla eksitavat ja väärinformatsiooni, mille puhul on lihtne lähtuda faktidest ja keeruline on lahendada isikliku maitse põhjal tehtud hinnanguid. Ja viimast me reguleerima ei saa hakata,“ märkis ta.

Kes tunneb, et tema õigusi on riivatud, sel soovib Olek kohtu poole pöörduda. „Kui klienti esindab kinnisvaramaakleri koja liige või kutseline maakler, saab alati pöörduda koja poole, mille puhuks on meil aukohus ja juhatus, kes nende küsimustega tegelevad. Ja olles erapooletu kolmas isik, anname oma seisukoha, kas toimus eksimine või mitte,“ selgitas ta.

**LAAGRI MAKSIMARKETIS ÜÜRILE
ANDA UUED KAUBANDUSPINNAD**

TAAVI KÖHLER
+372 56 299 181
TAAVI.KOHLER@UUSMAA.EE

UUSMAA
KINNISVARABÜROO

Meid kliendid soovivad

Uued tuuled ehituses
ehitusuudised.ee

www.torujyri.ee

TORU-JÜRI

KATEL VALI KASUTEGURI JÄRGI

Malmkatlad
Teraskatlad
Boilerid
Akupaagid
Graanulküte
Tsirkopumbad
Malmradiaatorid

Kauplused: Tallinn, Tartu, Pärnu, Viljandi, Rakvere, Jõhvi

**RÄVALA
KAHEKSA**

Üürile anda
büroopinnad Tallinna Citys
suurusega alates
15 m² kuni 750 m²
hind alates 3,20 €/m²

Rävala pst 8
Tel: +372 52 490 90
e-post: rent@r8.ee
WWW.R8.EE

ARENDAME ÜÜRNIKU SOOVIL

www.kaarsilla.ee

- Osmussaare tee 15, Tallinn
- Detailplaneering olemas
- Krunt 6654 m²
- Ehitusalune pind kuni 4000 m²
- 2-6 korrust

**kaarsilla
kinnisvara**
REAL ESTATE COMPANY

Kaarsilla Kinnisvara OÜ; Viljar Jänes, arendusjuht; Tel 733 8070, 533 11 056; viljar@kaarsilla.ee

Sinu unistuste töökoht Tallinna südames ...

Lisainfo: +372 50 122 78 või +372 56 887 756

OB **HAUS**
KINNISVARAFIRMA

Parim Partner Kinnisvaras

Üürile anda büroopinnad Järvemetsa büroo-
hoones 86-574 m². Üürnikule võtmed kätte
lahendus. Soovi korral logo maja fassaadile.
Majas kohvik/söökla, 24/7 valve, tasuta parki-
mine. Helista ja täpsustame üürilevõtmise
tingimusi.

Info: Mairo Kalviste | (372) 5648 5845 | mairo.kalviste@ober-haus.ee

Üürile anda Peterburi teel uues ärihoones asuv
kaasaegne büroopind 215 m², siseviimistlus
vastavalt kliendi soovidele. Üür 6€/m²/kuu,
lisanduvad kõrvalkulud.

Narva mnt. 53, 10152 Tallinn | tel 665 9700 | www.ober-haus.ee

ÄRIPÄEV 22. oktoober 2012

toimetaja Vilja Kiisler tel 667 0182, e-post vilja.kiisler@aripaev.ee

ÜKS KÜSIMUS

Finantspüramiidide looja Sergei Mavrodi ütleb, et tema uuel tootel läheb Balti riikides väga hästi. Finantsinspektsioon väidab, et ei saa fondi MMM tegevust kontrollida. Kuidas tuleks MMMi finantspüramiidi vastu võidelda?

KOIT PIKARO, endine kriminaalpolitsei juht

MMM-i vastu võitlemine on hädavajalik. Juba veebruaris, kui mööda Tallinna hakkas ringi sõitma MMM-i reklaamiga auto, oleks politsei pidanud reageerima. Kuid meil majanduspolitseid ei ole ja rahapesu vastu võitlemise büroo tegeleb ainult miljardiliste juhtumitega. Ometi käib ju jutt rahvusvahelisest kuritegelikust grupeeringust.

ANDREI KOROBEINIK, riigikogu liige

Ainus võimalus on veebikülje blokeerimine, kuid seda meetodit kasutatakse vabades riikides harva. Võib ju muidugi sellisest mõttest vaistustuda ja lakata olemast vaba maa. Ametiasutustel oleks muidugi mõistlik tuletada inimestele meelde, mida kujutab endast finantspüramiid, praegu saavad kahjuks vähesed aru sellest, miks sellistes finantspüramiidides osalemine lõpeb halvasti.

JEVGENI OSSINOVSKI, riigikogu liige

Selleks on olemas täiesti reaalsed võimalused. Pärast minu järelepärimist mais lubas rahandusminister, et maksu- ja tolliamet sulgeb selle aasta jooksul ligipääsu nendele veebikülgedele. Ka nende uued veebiküljed tuleb kinni panna, sest Mavrodi skeemi puhul on tegu ebaseadusliku hasartmänguga.

LUGEJA ARVAB

„Kuld on tore asi, aga leib on maitsvam. Kui asi päris pekki läheb, siis pole seda kulda kellelegi vaja. Kirvest temast ei tee ja adraks ka ei tao.

Kommentaari artiklile „Alar Tamming: ära hoiaraha pangas!“

LOE WWW.ARIPAEV.EE

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon: (372) 667 0195,
(372) 667 0222,
faks: (372) 667 0265,
(372) 667 0165
Trükk AS Kroonpress
Toimetis:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111,
faks: (372) 667 0265
Korrespondent Tartus
Väinu Rozental,
vainu.rozentala@aripaev.ee
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105,
faks: (372) 667 0200
Seminarid, käsiraamatud, Raamatuklubi ja infolehed:
tel: (372) 667 0207,

faks: (372) 667 0290
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099,
faks: (372) 667 0300
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine
Ainult Äripäeva paberlehe tellija saab lugeda Eesti parimat majanduslehte digiversiooni **Internetis, iPadis ja nutitelefonis.**
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Toimetis võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetis kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

ÄRILAUSE

„Urmas Sõõrumaa: Ma arvan, et mind peetakse ülearu jõukaks. Ülbeks vist ei peeta, aga ehk natuke eputajaks.

Suurärimees usub, et vaevalt leidub Eestis peale tema mõnda inimest, kes on nii pühendunult kakskümmend aastat iga kliendi nimel tööd teinud.

ONLINE-INTERVJUU

Mind ajab voodist välja mõte, et saan inimesi aidata

GrabCADi looja ja juht Hardi Meybaum leiab, et ettevõtjaks saab kogemuste kaudu, mitte koolis.

Kas inseneride Facebook on nüüd uueks ideeks muutumas? Inseneride Facebookiks on meid kutsunud ajakirjandus. GrabCAD on erinevalt Facebookist algusest peale lahendanud reaalseid probleeme. Meie ülesandeks on lihtsustada mehaanikainseneri tööprotsesse. GrabCADi esimene versioon aitas inseneridel tööaega kokku hoida, jagades CAD-mudeleid. Oleme ideed edasi arendanud klientide tagasiside põhjal ja ehitame lahendust, mis võimaldab inseneridel privaatset oma klientide, tootjatega suhelda.

Miks teid Eesti edukaimaks idufirmaks nimetatakse? Edukaimaks idufirmaks on meid tituleerinud ajakirjandus. Edu saab vaadelda mitmeti: käibe, inimeste arvu, suurima potentsiaali jne järgi. Me ise GrabCADis võrdlemisega ei tegele, keskendume oma ettevõtte ehitamisele ja klientidele väärtuse pakkumisele.

Olen 20 aastat olnud ettevõtja, hiljuti küsis kahaksa-aastane poeg, mis on idufirma. Jäin vastuse võlgu. Meie ajal nimetati neid alustavateks väikeettevõteteks. Suurim erinevus start-up'i ja traditsioonilise väikeettevõtte vahel on see, kuidas probleemi lahendatakse. Traditsioonilised väikeettevõtted lahendavad probleemi, mis on eksisteerinud juba kaua aega, sarnasel viisil. Näiteks autotoodete kauplus, kes pakub autoomanikele autotarbeid.

Start-up'id lähenevad probleemile teisest vaatevinklist. Näiteks kasutades internetti võib start-up ehitada lahenduse, mis on nii mugav, et kõik inimesed tellivad tulevikus autovaruosad sellelt ettevõttelt. Start-up võib kasvada väga kiiresti ja ka kaduda väga kiiresti, sest probleemi lahendatakse uuel viisil.

Kui paljudele annab GrabCAD tööd ja millised on väljavaated lähiajal? Meil on praegu tiimis 23 inimest ja Eestis 13-liikmeline tarkvaraarendusmeeskond, mille plaanime kolmekordistada järgmise aasta lõpuks.

90% rahast investeerime olemasolevatesse ja uutesse inimestesse, kes toodet ja ettevõtet aren-

HARDI MEYBAUM
GrabCADi looja ja juht

„Kui ehitame hea toote, on käibe kasvatamine lihtne.

davad. 10% kulub selleks, et inimesed ennast hästi tunneksid ja tööd teha saaksid (arvutid, mõnus kontor, hea kohv jne).

Mis Teid töö juures kõige enam köidab? Kuidas veenaksite üht noort reaalteadusi valima? Mind ajab hommikul voodist välja mõte, et saan aidata inimesi, kes ehitavad ja disainivad tooteid meie ümber. Me näeme väga palju uusi leiutisi, enne kui need turule tulevad.

Arvan, et reaalteadused on kõige alus. Mina õppisin TTÜs tootearendust. Kool mind ettevõtjaks ja juhiks ette ei valmistanud, aga on aidanud mul aru saada, mida meie kliendid vajavad. Ettevõtjaks saab õppida kogemuste kaudu, mitte koolis.

Kas teie käive ei võimalda investeringuid teha või lihtsalt loodategi investorite peale? Kui suurt/kiiret kasvu loodate saanud investeringute abil saavutada? Praegu ei keskendu me kasumi teenimisele, vaid lahenduse pakkumisele, mille kaudu jõuaksime iga inseneri tööalale. Keskmise insener maailmas kulutab aastas tarkvarale 3000 eurot. Meie kogemus on näidanud, et kui ehitame hea toote, mis lahendab inseneri probleemi, on käibe kasvatamine lihtne.

Kas pärast üliedukaid ja mahukaid rahakaasamisi on private equity Teie ja Indrek Naruski osaluse GrabCadis täielikult ära lahustanud või kuulub endiselt midagi ka Eesti kapitalile?

Iga uue raundiga lahustatakse olemasolevate aktsionäride osalust. Mida kõrgem on ettevõtte väärtus, seda vähem lahustatakse olemasolevaid aktsionäre. Meie ettevõtte viimaste raundide väärtus on olnud olemasolevate aktsionäride jaoks väga hea ja seetõttu kuulub Eesti kapitalile päris märgatav osa GrabCADist. Täpseid numbreid me kahjuks ei avalda.

Missugune on inseneri tööpäev 2025. aastal?

Insener avab arvuti, kirjutab www.grabcad.com, veedab terve tööpäeva seda fantastilist toodet kasutades ja läheb koju tundega, et on ehitanud midagi väga erilist füüsilise maailma jaoks.

Ä Loe veebist

Täispikk intervjuu Hardi Meybaumiga
WWW.ARIPAEV.EE

REPLIIK

Tõendamatuse hind on naeruväärsus

Kohtuasi on üks viis toimunud segadusi klaarida. Reformierakonna rahastamise segaduse klaarimine sellesse etappi ei jõudnud: prokuratuuri avaldatud materjalid jätsid otsustamise selle üle, kuidas lugu päriselt oli, avalikkusele. Ühed usuvad Silver Meikarit, teised Kristen Michalit ja Kalev Lillot. Külal on need teised ikka olemas, kuigi ma ühtegi säärast ei tunne.

Ent põhimõttelise küsimuse – ja erakondade rahastamise läbipaistvus on täiesti põhimõtteline, ma ütlesin, kõige

VILJA KIISLER
arvamustoimetaja

„Nende inimeste üle ju naerdakse, kes väitsid, et viisid parteile pere säästusid.

tähtsam küsimus riigis üldse – muutmine usuküsimuseks on otsetee naeruväärsusse. Nende inimeste üle ju naerdakse, kes väitsid, et leidsid raha kapist, laenasid ämmalt või viisid parteile pere säästusid, naerdakse valju häälega.

Kohtualune või naerualune. Vaevalt oli see prokuratuurile teadmata, missugust mõju säärsed tunnistused avaldavad, ning seda materjali jagati väga osavalt. Ja õigesti tehti. Nii et tegelikult ei saa Reformierakond uurimise lõpetamist ja

kohtusse saatmata jätmist sügugi võiduks pidada. Inimesed ikka räägivad. Ja naeravad. Nagu Allar Jõks “Keskpäevatunnis” küsis: kumb on siis halvem, kas olla kohtualune või naerualune. Tõepoolest, esimene olu- nuks parem.

Kuna nüüd on kõik usu asi, jääb minule kõige adekvaatsemaks Reformierakonna siseelu kirjelduseks NO99 “Reformierakonna juhatuse koosolek”. Kuni sääraseid tekste kirjutatakse ja ette kantakse, on ikkagi veel lootust, et selle riigiga ei ole päriselt ühel pool.

7 SUURETTEVÕTJAT: VALITSUS ON TEKITANUD TÕSIST KAHJU. Valitsus on tekitanud tõsist kahju investeerimiskliimale Eestis, riigi rahvusvahelisele konkurentsivõimele ning ettevõtluskeskkonnale, väidavad seitse suurettevõtjat poliitikuile saadetud ühispöördumises.

HALB LÕHN PARFÜÜMIÄRIS. Lõhnatestrite ja ei-tea-kust hangitud lõhnaõlide odav-

müük internetipoodides on ajanud harja punaseks ametlikel maaletootajatel.

VESKIMÄGI VALITSUSEST: TAGASELJA TEHTI ÄRA JÄLLE! Suurettevõtjate pöördumisele alla kirjutanud Enn Veskimäe sõnul häirib ettevõtjaid, et neid ei kaasata aruteludesse. "Ettevõtjaid häirib, et tehti midagi tagaselja ära jälle. See pole ainult merenduse teema," ütles ta.

KOMMENTAAR

Otsustasime asja ära – ja siis **muutsime** jälle meelt

Euroopa Komisjoni asepresident Siim Kallas ütles nädalavahetusel Mart Laari esimese valitsuse juubeliüritusel keerutamata välja, kuidas asjad Euroopa Liidus käivad: kui valitsused midagi otsustavad, siis on nad otsustanud. Kui nad just järgmisel hetkel ei otsusta teisiti.

Reedel lõppenud ülemkogu ei olnud selles suhtes erand. Vaid loetud tunnid pärast seda, kui ülemkogu juht Herman Van Rompuy oli teatanud, et euroala ühtse pangandusjärelevalve osas on nüüd selgemas ajakavas kokku lepitud, avaldas Saksamaa kantsler Angela Merkel kahtlust, kas see tuleva aasta algusest ikka käivituda saab.

Vanad võlad. Eriti valmistasid euroala hädalistele eesotsas Hispaania ja Iirimaa muret Merkeli sõnad, et alalist päästemehtanismi ESM ei saa kasutada tagasiulatavalt pankade praeguste probleemide lahendamiseks. Ehk teisisõnu, et Hispaanial tuleb need maksimaalselt 100 miljardit eurot, mis riik juunis teistelt euroala riikidelt palus, oma valitsuse võlakoor- male otsa laduda.

SIRJE RANK
valisioimetaja

Kuum kartul veeretati nüüd rahandusministritele, kes peavad ESMi kasutuse selgeks vaidlema.

Pankade ESMist otse rekapi- taliseerimise mõte aga oligi selles, et riigid üle riigipiiride kasvanud pankade puhastamise- ga üksi võlgadesse ära ei upuks. Just selles seisnes juuni ülemkogu tehtud läbimurre – lõpuks hakati eelarvekärbete kõrval remontima ka rahaliidu tõsist struktuuriviga, kus pankade ja valitsuste võlad pidevalt vastakuti võimendusid. See kuum kartul veeretati nüüd rahandusministritele, kes peavad selgeks vaidlema, kuidas pankade rekapi- taliseerimine ESMist ikkagi toimuma hakkab.

Asjale ei tule kasuks, et

Prantsusmaa ja Saksamaa tõmbavad eri suunas. Pingelised suhted ei jäänud vaka alla – Prantsuse president süüdistas Merkeli, et kantsler joon- dub pigem Saksamaa valimis- kalendrist kui Euroopa vajadus- test. Ühtse pangandusjäreleval- ve viibimine võib päädida selle- ga, et Merkel ei pea enne tuleva- si parlamendivalimisi Bundes- tagi ette minema ja Hispaania- le ESMist rahastusti nõutama.

Vastuseid vähe. Ühtse pangandusjärelevalve osas jäi lisaks sisulise käivitumise ajale ja järelevalve ulatusele lahti ka euroalavälise riikide kaasamine. Ühtse hoiusekindlustuse osas, mida on vaja pangajooksude vältimiseks, võeti kõige vastu- olulisemad laused tekstist välja.

Turud on praegu leebed, andes endale aru, et nii keeruline asi nagu pangandusjärelevalve võtab aega. Kindlust on lisanud ESMi käivitumine ning Euroopa Keskpanka valmisolek turule sekkuda. Ka Moody'se otsus säilitada Hispaaniale investee- rimisjärgu reiting on rahustanud. Poliitikute asi on vaevaga tagasi võideldud usaldust mitte maha mängida.

KOMMENTAAR

Taimekaitsevahenditega liialdamast hoiab **hind**

Taimekaitsevahendid on kallid. Juba üksnes selle pärast ei kasuta põllumajandustootjad neid kuigi helde käega, nagu see käis moonutatud hinnaga tootmises Nõukogude Liidu ajal.

Pealegi on Eestis lubatud kasutada vaid neid taimekaitsevahendeid, mis on teinud läbi vägagi ranged katsed, ning nende korrektse tarvitamise korral on nende mõju inimeste ja loomade tervisele ning keskkonnale tänapäeva teadmiste baasil minimaalne.

Kasutada lubatud taimekaitsevahendite toimeainete loetelu vaadatakse Euroopa Liidu tasandil regulaarselt üle ning trend on ikkagi selles suunas, et seda loetelu pigem lühendatakse kui pikendatakse.

Kahju minimeeritud. Praegu Eestis kasutatavad taimekaitsevahendid on valdavalt kaas- aegsed – see tähendab, võimaldavad väga täpselt doseerida ja pritsida. Seeläbi on võimalik taimekaitsevahendite kasuta-

MARTIN MINJAJEV
põllumajandusministeriumi toiduohutuse osakonna juhataja

Uute andmete laekumine võib tekitada vajaduse mõne preparaadi kasutamist piirata.

mist optimeerida, samal ajal tekitades väiksemat kahju keskkonnale.

Fossiilsete kütuste hinnad on viimastel aastatel väga oluliselt tõusnud ning ilmselt tõusevad veel – seega on fossiilkütuste kasutamise minimeerimine nii majanduslikult kui ka keskkondlikult väga oluline eesmärk toidu tootmisel. Taimekaitsevahendite optimaalse kasutamise ja võimalik fossiilsete kütuste kasutamise ta-

set madalal hoida ning seeläbi tekitada väiksemat kahju keskkonnale.

Praegu on Eestis väljatöötamisel säästva taimekaitse tegevuskava, mis peaks senisest veelgi enam suurendama põllumeeste teadmisi taimekaitsevahendite säästlikust kasutamisest ja lõpptulemusena kahan- dama nende kasutamisega seotud riske.

Kõnealune kava peaks raamidesse saama järgneva aasta jooksul ning selle rakendamise seotud tegevused algama 2014. aastal.

Pidev seire. Taimekaitsevahendite jääkide mõju inimestele ja looduskeskkonnale seiratakse maailmas pidevalt. Kindlasti võib uute andmete laekumisel tekkida vajadus ühe või teise preparaadi kasutamise piiramiseks.

Aga on üsna kindel, et eba- tervislik toitumine on inimestele tunduvalt suurem riskide allikas kui taimekaitsevahendi- test tulenevad ohud.

Äriteenused

TEL 667 0105, reklaam@aripaev.ee

Majandustarkvara **RAPID**
UUDNE JA SOODNE!
telefon 635 6660 • rapid@ttarkvara.ee
www.ttarkvara.ee

Valmisfirmade müük, äri- ja mittetulundusühingute asutamine
Firma kätte 24H jooksul! Suur nimevalik!

www.wasp.ee
info@wasp.ee
Tel. 6 77 01 55
Mob. 51 12 061

Kasutatud BÜROOMÖÖBEL

Tähetorni 21, Tallinn
E-R 10-17, L 11-14
Tel 55 26 608
www.Apuneks.ee

PUHASTUS-TEENUSED
• Hoolduskoristus
• Akende pesemine
• Korterühistu teenuspakett
• Suur- ja süvapuhasused

puhastus- ja haldusteenused
www.aadarg.ee
info@aadarg.ee
mob 5125120

AUTENTE
VALMIS OSAÜHINGUD
RAAMATUPIDAMISTEENUSED
MUUDATUSED ÄRIREGISTRIS
Tallinnas Jõe 2, II korrus • Tel 660 1760
Tartus Ülikooli 4-9 • Tel 734 9966
www.autente.ee info@autente.ee

LÕUNA BUFFEE TOOMPEAL
11.30-15.00
Toompea, Kiriku Põik 4a, Tallinn
www.olematu.ee, olematu@olematu.ee
Tel +372 631 3827

KAANON KINNISVARA
Ostame kinnisvara
Harju- ja Tartumaal
Tel. 53 488 966, tehing@kaanon.ee
Võtame müüki
kinnisvara, konsultatsioon tasuta
Hindamis
(kõikidele pankadele, s.h. finantsaruandluseks)
www.kaanon.ee
Endla 6, Tallinn 10149 Telefon: 6659685 Riia 24, Tartu 51010 Telefon: 7350850

DREWS AUTO
REHVID ja VELJED
ALATI SOODSAD HINNAD!
Suur-Sõjamäe 8b, Tallinn
drewsauto@hotmail.ee
tel 610 1033, 553 5133
www.drewsauto.ee

ML-TRANSPORT
Osakoormate vedu tagaluukautodega
TALLINN – HELSINKI – TALLINN
Enne kl 12 tellitud veos järgmisel tööpäeval sihtkohas!
tel: +372 505 5074
info@mltransport.ee
www.mltransport.ee

Telli ja võida!

Tellijate vahel loosime välja kutse kahele – Priit Võigemasti tõlgendusele **William Shakespeare'i näidendist "Hamlet"**, mis esietendub 27. oktoobril Tallinna Linnateatri taavalaval. www.linnateater.ee

“Rahaasjade korraldamisega on paraku nagu dieedipidamisega: alati on sellega lihtsam alustada homme. Igavesest homsest võib aga kujuneda püsiv katastroof.

Teet Parring

“Kuidas kodustada raha”

KLUBIHIND: 16,75 €
TÄISHIND: 20,95 €

Äripäev raamatuklubi

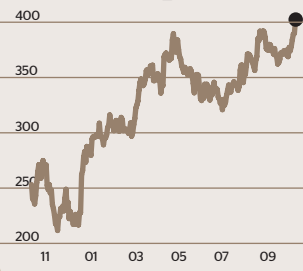
jälgi meie tegemisi ka
twitter.com/raamatuklubi
ja Facebookis

TÕUSJA

Eestis suur tööandja ning Londoni alternatiivbörsil kauplev firma tõusis reedel.

Playtech

405,0 GBp +3,00% ▲

LANGEJA

Pärast lühikest lootuseperioidi on Vestase aktsia taas kukkumas.

Vestas Wind

33,01 DKK -4,32% ▼

ÄRIPÄEV 22. oktoober 2012

toimetaja Raivo Sormunen, tel 667 0166, e-post raivo.sormunen@aripaev.ee

SILJA LINE'i ülevõtmisse ja uutesse laevadesse on Tallink Grupp investeerinud 2001.–2009. aastani kokku 1,8 miljardit eurot. 900 miljonit eurot laenu on vaja veel pankadele tagasi maksta. FOTO: RAUL MEE

ÜLEVAADE

Pangad tõstavad laenu hinda.

Ülimadala Euribori varjus kerkivad riskimarginaalid

RAIVO.SORMUNEN
raivo.sormunen@aripaev.ee

Ehkki ligi null protsendini langenud Euribor sunniks ühelt poolt laenu võtma, on börsifirmad võõrkapitali kaasamise suhtes konservatiivsed, kuna pankade huvi on hoopis laenumarginaale tõsta, ning ainuüksi see, et laenu saab 3–4 protsendiga, ei sunni samme pangakontori poole seadma.

2008. aasta sügisest on laenude baasintressiks kujunenud kuue kuu Euribor langenud 5,5 protsendilt 0,4 protsendile ning aidanud Eesti Pangal andmeil langetada kohalike firmade keskmise laenuintressimäära rekordmadala 3,53 protsendini. Odav laenu raha aga üksi ei innusta ettevõtteid pankade uksi kulutama. Pealegi on raha odavus üsnagi suhteline.

“Meie viimase paari aasta strateegia on olnud keskenduda põhitegevusele ja laene tagasi maksta, et ettevõtte saaks hakata dividende maksma. Ainuüksi madalast Euriborist investeerimisotsused ei sünni, vähemalt mitte meil,” märkis Tallink Grupi juhatuse liige Janek Stalmeister.

Tallinkil väga pikad laenulepingud. Tallink Grupi võlakoores ulatus juuni lõpus 902 miljoni euroni ning firma laenuintressimäär on langenud praeguseks juba alla 3% (6 kuu Euribor + 2,36%). Stalmeisteri sõnul on neil praegune laenumarginaal püsinud juba ligi kolm aastat. “Meil on pikaajalised laenulepingud ning igal aastal me lepingut ei ava ja tingimusi läbi ei räägi, sel-

**„Vaata-
ta Euribori
madalseisu-
le on laenu-
marginaalid
viimasel ajal
tõusnud 0,5–
1,5 protsendi-
punkti.**

**Merko Ehituse finantsjuht
Signe Kukin**

line ebastabiilsus häiriks mõlemat poolt. Viimane tingimuste muutus oli meil 2009. aasta lõpus, kui maksegraafikuid ümber kohandasime, see oli kahepoolne – meie soovisime tugevamat likviidsuspositsiooni ja mitte nii palju laenu tagasi maksta ning pangad soovisid selle tasuks mõnevõrra paremat hinda.”

Ka Merko Ehituse juhatuse esimehe Andres Trinki sõnul on ehitusfirma (40 mln euro suurune – toim) laenukoormus praegu enam-vähem optimaalne. “Kuigi laenuvõtmiseks on meil ruumi küll, ei ole suurem finantsvõimendus meile eesmärk omaette,” märkis Trink. Ehituskontserni juhi sõnul on madal Euribor ühelt poolt küll ettevõtete tulemusi positiivselt mõjutanud, samas on aga pangad väga huvitatud laenumarginaalide tõstmisest, milleks kasutatakse ära iga võimalus. “Pankade huvi on arusaadav – vajadus parandada intressitulusid ja kompenseerida kõrgemaid kapitalinõudeid,” märkis Trink.

Euribor on madal, aga marginaalid tõusevad.

Äripäeva arvutuste järgi ulatus Merko Ehituse laenuintressimäär esimeses kvartalis 3,2%ni, kuid kõrgemad riskimarginaalid ei ole lasknud sel tõenäoliselt enam langeda. Ehitusfirma finantsjuht Signe Kukin tunnistas, et vaatamata Euribori märkimisväärsele langusele on kontserni laenumarginaalid sel aastal tõusnud 0,5–1,5 protsendipunkti võrra. “Seda on paljuski mõjutanud praegune majanduslik keskkond, kus me näeme stabiliseerumist, kuid samas on siiski mitmeid riske, mida pangad peavad hindama ning mis kajastub tänases marginaalis.”

Tõusnud laenumarginaale tunnistas ka Tallinna Vee juht Ian Plenderleith. “Hoolimata Euribori ajalooliselt madalaimast tasemest on lae-

nukapitali kättesaadavus piiratud, kuna pangad peavad bilansside tugevdamiseks täitma üha rangemaid regulaatorite poolt kehtestatud kapitalinõudeid.” Plenderleith märkis, et see omakorda sunnib panku nõudma kõrgemaid riskimarginaale ning suuremaid tagatiseid, mis omakorda aga suurendab rahastamise kulusid.

Küsimusele, miks väga kasumlik Tallinna Vesi pole vähendanud oma ligi 100 miljoni eurost laenukoormat, vaid maksab selle asemel väga kopsakaid dividende, vastas Plenderleith, et ettevõtte võtab kapitali struktuuri puhul arvesse mitmeid tegureid. Põhjalikult arvestatakse kapitali kättesaadavust ning millised on pankade ja omanike soovid ja ootused.

Olympic hoiab oma laenuvõimet trumbina tagataskus. Samuti väga hea kasumlikkusega töötanud Olympic EG on oma laenumahu viinud juuni lõpu seisuga 4,7 miljoni euroni ning järgmise aasta lõpuks peaks kasiinofirma olema kõik oma laenud tagasi maksnud. Olympic EG juht Madis Jääger tunnistas, et kasiinofirma laenuvõimekus on tugev, kuid nad soovivad seda selisena hoida võimalike mahukate investeeringute tarbeks.

Ka Premia Foods juht Kuldar Leis kinnitas, et vanad suuremad firmad teevad laenuvõtmise otsused ikka pikemat perspektiivi silmas pidades, mitte aga Euribori taset imetledes. Küll aga möönis Leis, et majanduse elavdamiseks on Euribori madalseis kindlasti soodne, ning ta usub, et uued ettevõtmised saavad seeläbi kiirema starti. Samas pakub toidutööstuse juht, et julgemad laenuvõtjad võivad taas mõelda laenuintressi fikseerimise peale, et ennast tulevase Euribori tõusu eest kaitsta.

Võrdlus

Börsifirmad maksasid

TALLINK GRUPP

TALLINNA VESI

**TALLINNA KAUBAMAJA
MERKO EHITUS**

NORDECON

EKSPRESS GRUPP

ARCO VARA

BALTIKA

PREMIA FOODS

SKANO

OEG

HARJUELEKTER

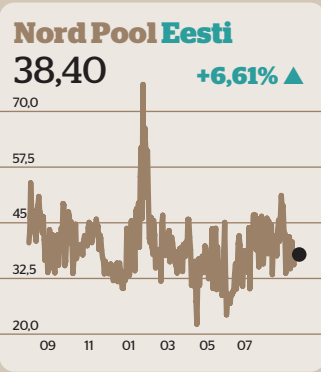
SILVAN OFG

ALLIKAS: BÖRSIFIRMADE ARUANDED.

500

miljonit aktsiat plaanib Coca-Cola tagasi osta. Os-
tude koguväärtus on praeguse aktsia hinna alusel
18,9 miljardit dollarit.

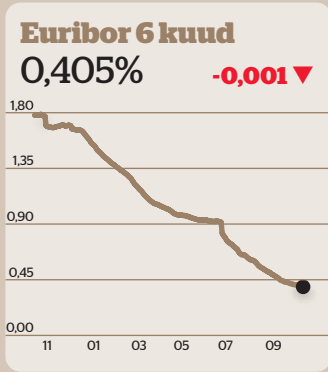
Elektri hind on aktsiaturgudest
tunduvalt püsimatum.

Euroala kriis kogub tuure, euro
langeb.

Euroopa Keskpanga baasint-
ressimäärade langetamine
surub Euribori alla.

vad 1,5% kuni 7% laenuintressi

30.06.12 mln €	30.06.08 mln €	laenude intressimäärad
902,3	996,0	2011. aastal oli laenude keskmine intressimäär 6 kuu Euribor + 2,36%
95,4	74,6	2012. aasta 2. kvartalis oli laenude intressimäär keskmiselt 3,35% võrreldes 3,11%ga aasta varem.
76,1	91,0	Kaalutud keskmine intressimäär I poolaastal 2,07%
39,8	39,6	Keskmine intressimäär aasta esimes pooles Äripäeva arvutuste põhjal 3,2%. Ettevõtte teatel on 2012. aastal laenumarginaalid 0,5–1,5 protsendipunkti võrra tõusnud. 2011 oli keskmine intressimäär 3,91%. 2012 I poolaasta raportis märgitakse, et intressid pole oluliselt muutunud. Enamikul laenudel 6 kuu Euribor + 3,5%. Juuli lõpus sõlmis Ekspress Grupp uue laenulepingu, mille tulemusena langes riskimarginaal 2,5%ni.
36,5	47,7	Laenude kaalutud intressimäär on aastaga langenud 7,4%-lt 6,9%-le.
30,0	54,9	17,1 mln euro eest laene intressiga 6 kuu Euribor (1,18%) + 4,63% (kokku 5,81%) ja 1,5 mln euro eest vahetusvõla- kirju intressimääraga 7,5%. Juuli lõpus müüs Baltika Kawe Grupile Veerenni tänava büroohoone ja maa ning vähendas laenukoormust 13 miljoni euro võrra.
13,7	13,4* (31.12.08 seisuga)	Äripäeva arvutuste põhjal oli intressimäär I poolaastal 3,98%. Juulis refinantseeris laene, mille tulemusena alanes laenude intressimäär 10 baaspunkti võrra.
5,8	3,3	2011. aastal Püssi kiudplaadivabriku ostuks võetud laenu intressimäär on Euribor + 2,55%.
4,7	8,0	Alates 2011. aasta novembrist on laenuintressiks fikseeri- tud 3,5% aastas. Enne seda oli fikseeritud intressimäär 5,45% aastas.
2,9	3,0	Keskmine laenuintress Äripäeva arvutuste põhjal 1,55% (enamik laenulepinguid 1 kuu Euribor + 0,4–0,5%).
0,0	4,6	Võlakohustustevaba

Kommerts pankade intressitooted

pank	jooksev hoius %		tähtajaline hoius %								
	keskmiselt kuu jäägil (10)	kuu püsijäägil	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa
Sampo Pank****	0,01	0,01**	0,01	0,10	0,20	0,35	0,40	0,50	Kontakteeruge pangaga		65/300(4)
Swedbank***	0,10 (7)	-	-	-	0,16	0,41	0,56	0,81	0,81	0,81	190
Swedbank			0,10	0,15	0,20	0,45	0,60	0,60	0,85	0,85	6000
Tallinna Äripank		0,05	0,15	0,20	0,40	0,60	0,90	1,20	1,30	-	200
Tallinna Äripank (3)		0,05	0,35	0,40	0,60	0,85	1,15	1,50	1,60	-	200
Nordea Pank	0,10		0,15	0,20	0,25	0,55	0,65	0,80	-	-	320
Citadele Pank	-	-	0,10	-	0,40	0,60	0,70	1,30	1,40	1,60	150
Versobank	0,05	0,10	0,70	0,80	0,90	1,20	1,40	1,60	1,90	2,40	350
DNB	0,25 (7)	-	0,50	-	0,70	0,90	1,05	1,20	1,30	1,40	300
UniCredit Bank	0,10 (9)	-	0,60	0,70	0,75	0,90	1,15	1,40	-	-	300/3000 (9)
SEB	0,01	0,01	0,05	0,07	0,10	0,25	0,40	0,70	0,95	1,20	100***
LHV Pank	0,20 (10)		0,70	0,80	0,90	1,20	1,20	1,20	1,80	-	500
Krediidipank	-	0,01	0,15	0,25	0,30	0,55	0,75	1,00	1,20	1,20	100/200(4)
BIGBANK		-	0,30	0,35	0,40	0,60	0,60	1,30	1,70	2,00	300-1500
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,60	0,60	1,30	1,70	2,00	1500-30 000
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,65	0,65	1,35	1,75	2,05	üle 30 000

pank	tähtajaline hoius %, USD						
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Sampo Pank	0,15	0,25	0,25	0,55	0,60	0,75	
Swedbank	-	-	0,15	0,35	0,55	0,80	250
Swedbank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,60	0,80	8400
Tallinna Äripank	0,15	0,25	0,35	0,65	0,80	0,95	200
Citadele Pank	0,20	-	0,40	0,70	1,20	1,40	200
Versobank	0,40	0,50	0,70	1,00	1,20	1,50	500
DNB	0,25	-	0,35	0,60	0,90	1,20	300
UniCredit Bank	0,25	0,30	0,35	0,50	0,70	1,00	300/3000(9)
SEB	0,05	0,05	0,10	0,35	0,55	0,70	200
LHV Pank	0,40	0,50	0,70	0,90	1,10	1,20	700
Krediidipank	0,15	0,20	0,30	0,55	0,70	0,90	100/200 (4)

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad * maks 1999 eurot ** juriidiline isik ***avades tähtajalise hoiuse internetipangas, on intressimäär kuni 0,10% kõrgem (3) personaal pang. klientidele (4) kontoris (6) internetipanga tähtajalistele hoiustele (7) päevalõpu kontojärgilt; (9) juriidilisele isikule/ eraisikule (10) LHV Pangal minimaalselt jäägit **** 2- ja 3aastaste hoiuste intressimäärade tutvumiseks kontakteeruge pangaga

Otsid võimalusi investeerida liigse riskita? Kui usud arenevate turgude valutadesse, ava meil uus investeerimishoius.

Otsustamiseks on aega kuni 20.11.2012.

Teenuse pakkuja on Swedbank AS. Tutvu teenuse tingimustega www.swedbank.ee, vajaduse korral konsulteeeri spetsialistiga telefonil 613 1606.

8,5717

Austraalia dollar	AUD	1,2586	Rumeenia leu	RON	4,5833
Bulgaaria leev	BGN	1,9558	Rootsi kroon	SEK	8,5717
Hiina jüaan	CNY	8,1514	Singapuri dollar	SGD	1,5914
Hongkongi dollar	HKD	10,1029	Suurbritannia nael	GBP	0,8128
India ruupia	INR	70,1800	Sveitsi frank	CHF	1,2085
Jaapani jeen	JPY	103,2700	Taani kroon	DKK	7,4590
Kanada dollar	CAD	1,2885	Tai baat	THB	40,0440
Korea won	KRW	1439,1700	Tšehhi kroon	CZK	24,8230
Leedu lilt	LTL	3,4528	Türgi liir	TRY	2,3445
Läti lattu	LVL	0,6963	Ungari forint	HUF	279,3000
Norra kroon	NOK	7,3840	USA dollar	USD	1,3035
Poola zlott	PLN	4,1070	Venemaa rubla	RUB	40,1888

Kütused	19.10	Värvilised metallid	18.10
Nafta IPE, bbl	113,03	USD/t	
Nafta NYMEX, bbl	92,95	Alumiinium LME	1999
Mootoribensiin, t	1014,00	Vask LME	8217
Diislikütus, t	1031,75	Plii LME	2170
Kerge kütteõli, t	1011,75	Nikkel LME	17210
Masuut (1% väävel), t	640,00	Tina LME	217000
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,599	Tsinki LME	1933
Põllumajandus	19.10	Väärismetallid	19.10
nael = 453,59 g		USD/unts, unts = 31,1035 g	
Kohv NYBOT, USC/nael	160,65	Kuld COMEX	1734,80
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	539,20	Plaatina NYMEX	1629,83
Kakao NYBOT, USD/t	2472,00	Palladium NYMEX	632,50
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	203,25	Hõbe COMEX	32,47
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	480,75		

Tallinn

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelms, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,840	-0,54	3 836	-	-13,0%	0,38	0,0%
Baltika	0,546	-0,73	5 652	-	-41,9%	2,25	0,0%
Ekspress Grupp	1,050	1,94	524	29,2	2,7%	0,79	0,0%
Harju Elekter	2,320	0,00	2 088	10,8	8,4%	0,91	3,0%
Järvevana	0,465	0,00	0	-	-0,1%	0,56	0,0%
Merko Ehitus	5,990	0,84	5 939	-	-4,3%	0,95	0,0%
Nordecon	1,140	-0,87	3 716	-	-8,8%	1,26	0,0%
Olympic EG	1,550	1,31	80 485	12,0	25,0%	3,00	6,5%
Premia Foods	0,673	0,60	2 300	605,4	0,1%	0,65	16,3%
Silvano FG	3,150	1,29	51 516	11,9	18,1%	2,15	0,0%
Tallink Grupp	0,679	0,00	13 882	8,5	7,7%	0,65	0,0%
Tln Kaubamaja	5,630	-0,18	15 682	10,4	16,9%	1,75	6,2%
Tallinna Vesi	8,880	0,23	28 874	9,1	28,2%	2,56	9,5%
Trigon PD	0,300	0,00	0	-	-75,6%	0,59	0,0%
Skano Group	1,310	0,00	0	2,9	26,6%	0,78	0,0%

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud puhaskasumi põhjal

Vilnius

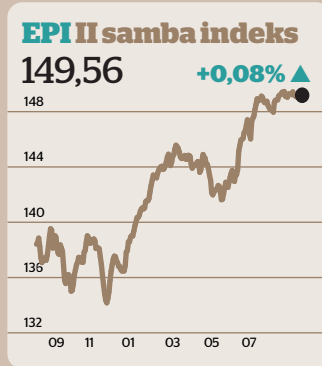
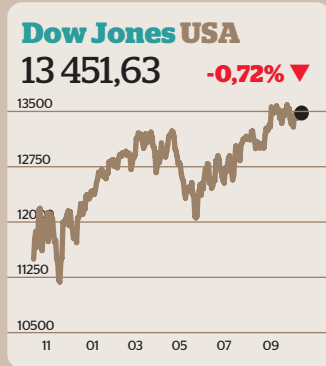
aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelms, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,11	0,00	-	3,5	5,1
City Service	1,780	-0,56	6,9	1,1	12,9
Invalida	2,300	-1,29	-	1,1	-
Linas Agro	0,558	-0,36	3,5	1,2	-
Snaige	0,528	-0,38	-	2,0	-
TEO LT (Telekomas)	0,680	-0,58	11,4	1,9	8,5

Helsingi

aktsia	hind, EUR	muutus eelms, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Elisa Comm.	17,06	-4,05	12,4	3,4	7,6
Finnair	2,09	0,48	-	0,4	-
Fortum	14,24	-1,04	10,3	1,3	-
Neste Oil	10,48	-2,78	-	1,1	3,3
Nokia	2,17	-2,34	-	1,0	9,2
PKC Group	13,85	0,36	10,9	1,8	4,3
Stockmann	14,99	0,40	22,0	1,3	3,3
Stora Enso	4,85	-0,62	20,4	0,7	-
UPM Kymmene	8,89	-0,78	23,9	0,6	6,8
YIT	15,49	-1,78	14,2	2,1	4,5

kaubandus.ee

18 INVESTOR investeerimisfondid

ÄRIPÄEV 22. oktoober 2012

toimetaja Romet Kreek, tel 667 0192, e-post turud@aripaev.ee
reklaamiosakond, tel 667 0105, e-post reklaam@aripaev.ee

raamatupidaja.ee

9. novembril

Radisson Blu Hotel Olümpias

MARKO SAAG,

Advokaadibüroo Glimstedt
advokaat

Lemmiklektori loeng:

Püsiva tegevuskoha tekkimine teises riigis ning sellega kaasnevad maksukohustused

Käsitlemisele tulevad teemad:

Mida loetakse püsivaks tegevuskohaks?

Millal tekib püsiv tegevuskoht teises riigis?

**Kuidas arvutada püsivale tegevuskohale
omistatav kasum?**

**Millised on püsiva tegevuskohaga seotud
maksuriskid?**

Äripäev

Loengu **soodushind** kuni 02.11.2012 registreerudes 159 eurot (+km),
hiljem 199 eurot (+km). Lisainfo ja registreerimine telefonil **667 0411** või

www.seminar.aripaev.ee

Kuidas käituda tasaarvestuse avalduse saamise korral?

Britta Oltjer

Advokaadibüroo Aivar Pilv,
vandeadvokaat, "Lepingute
käsiraamatu" peatoimetaja

Anneli Aab

Advokaadibüroo Aivar Pilv
advokaat

Tasaarvestus on eriomane võlasuhte lõpetamise viis. Võlaõigusseaduse § 197 lg 2 kohaselt lõpevad tasaarvestuste tulemusena poolte vastastikused samaliigilised nõuded kattuvus ulatuses. Tasaarvestuseks peab isik, kellel on nõue teise isiku vastu, tegema avalduse ning tasaarvestus jõustub, kui teine pool on avalduse kätte saanud. Seega ei ole tasaarvestuse tegemiseks üldiselt teise poole nõusolekut vaja.

Kui tasaarvestuse saaja tasaarvestusega nõus ei ole, on oluline teada, kuidas enda õigusi kaitsta.

Esiteks, kui tasaarvestuse pooltel on mitu tasaarvestuseks sobivat nõuet, võib avalduse esitaja määrata nõuded, mis tasaarvestatakse. Mittenõustumise korral tuleb avalduses märgitule vastu vaielda viivitamata. Viivitamata vastuvaidlemisel loetakse tasaarvestatuks:

- esimeses järjekorras esimesena sissenõutavaks muutunud kohustus
- teises järjekorras võlasaldajale kõige vähem tagatud kohustus
- kolmandas järjekorras võlgnikule kõige koormavam kohustus

- neljandas järjekorras varem tekkinud kohustus.

Kui tasaarvestuse avaldusele vastu ei vaielda, loetakse tasaarvestus tehtuks tasaarvestus-avalduses märgitu kohaselt.

Teiseks, kui isik, kellele tasaarvestusavaldus esitati, ei ole tasaarvestusega nõus ning leiab, et avalduse esitajal ei olnud nõuet, mida tasaarvestada, peab ta enda kaitsmiseks kohtusse pöörduma ning esitama tasaarvestuse tegija vastu oma (väidetavalt tasaarvestuse tõttu lõppenud) nõude sissenõudmiseks hagi. Hagis tuleb näidata põhjused, miks tasaarvestuse esitamise eeldused ei olnud täidetud – näiteks tasaarvestuse esitajal puudus teise poole vastu nõue; nõuet, mida tasaarvestati, ei saa tasaarvestada; või nõudele saab teine pool esitada vastuväiteid. Vastasel juhul, kui nõuded olid tasaarvestatavad ja puudus tasaarvestuse tegemise keeld, jätab kohus tasaarvestatud summa sissenõudmiseks esitatud hagi rahuldamata.

kasiraamat.aripaev.ee

FONDID

reklaam

Avaron Asset Management

18.10

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Avaron Areneva Euroopa Fond A, EUR	3,18	3,29	3,23	-	18,04	16,52	11,81	-	12 786 810
Avaroni Privaatportfell B, EUR	12,90	12,90	12,90	-	9,63	9,13	19,77	-	4 477 430
Avaron Ida-Euroopa Võlakirjafond A, EUR	10,17	10,17	10,17	-	-	-	-	-	4 396 693

Compensa Life

17.10

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Kasvuportfell, EUR	-	-	1,22	-	12,40	6,60	8,90	0,50	4 765 661
Võlakirjaportfell, EUR	-	-	11,73	-	6,10	7,70	5,50	-	467 035

Kasvuportfelli mahu info on antud seisuga 30.09.2012. Võlakirjaportfelli mahu info on antud seisuga 28.09.2012.

Danske Capital AS

18.10

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Sampo Pension 25, EUR	0,94	0,95	0,95	1,06	7,88	8,44	4,15	1,72	10 344 282
Sampo Pension 50, EUR	1,09	1,10	1,10	1,54	8,60	9,53	4,13	0,91	139 349 043
Sampo Pension Intress, EUR	0,86	0,87	0,87	0,68	6,58	6,80	3,91	3,37	3 138 155
Vabatahtlik Pensionifond Sampo Pension 100 Pluss, EUR	1,35	1,39	1,37	8,09	11,58	13,84	7,29	1,73	2 869 261
Vabatahtlik Pensionifond Sampo Pension Intress Pluss, EUR	0,75	0,77	0,75	2,97	7,44	7,43	3,57	0,00	145 859

Info teiste Danske Capitali ja Danske Invest fondide kohta on avaldatud veebilehel www.danskecapital.ee.

ERGO Funds

18.10

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
ERGO Pensionifond 2P1, EUR	0,91	0,91	0,91	0,01	4,80	4,78	4,04	4,31	8 250 462,22
ERGO Pensionifond 2P2, EUR	1,08	1,09	1,09	1,96	8,24	8,50	4,81	-0,03	37 518 607,33
ERGO Pensionifond 2P3, EUR	0,60	0,61	0,61	-	6,46	7,20	-	-	1 267 827,87
ERGO Pensionifond 3P1, EUR	0,82	0,84	0,83	2,12	9,52	11,30	-	-	463 829,22
ERGO Pensionifond 3P2, EUR	0,86	0,88	0,87	2,86	10,48	12,69	-	-	508 461,67
ERGO Pensionifond 3P3, EUR	0,81	0,82	0,82	3,86	8,99	10,95	-	-	523 507,10

LHV Varahaldus

18.10

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,33	1,34	1,34	2,07	11,68	8,73	6,52	2,94	135 868 593
Pensionifond M, EUR	1,07	1,08	1,08	1,37	10,04	8,01	6,31	5,04	20 926 904
Pensionifond S, EUR	1,15	1,16	1,16	0,81	7,77	6,91	5,78	7,38	31 366 573
Pensionifond XL, EUR	1,12	1,13	1,13	2,26	11,94	8,52	5,87	2,57	32 979 877
Pensionifond XS, EUR	1,07	1,08	1,08	0,74	7,98	7,32	6,17	7,09	7 529 924
Täiendav Pensionifond, EUR	1,24	1,25	1,25	8,13	12,21	8,79	6,44	0,35	4 190 023
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	8,09	8,17	8,17	13,62	11,67	14,55	5,90	-	-
LHV Pärsia Lahe Fond B, EUR	5,17	5,22	5,22	13,68	11,68	14,53	5,90	-	3 801 131
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	7,85	7,93	7,93	15,19	9,18	3,49	0,87	-6,24	-
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	5,01	5,07	5,07	15,19	9,16	3,47	0,86	-	1 265 880

Nordea Pensions Estonia

18.10

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	0,90	0,91	0,91	2,28	9,46	12,02	5,59	0	43 118 992,68
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,73	0,74	0,74	2,96	10,58	13,92	0	0	4 611 110,98
Nordea Pensionifond B, EUR	0,87	0,88	0,88	1,53	9,14	10,71	5,11	0	9 662 243,58
Nordea Pensionifond C, EUR	0,81	0,82	0,82	0,80	5,8	6,96	3,86	0	1 828 262,98
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,06	1,08	1,07	12,47	11,32	16,44	7,21	0	2 814 524,31
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,69	0,71	0,70	0,00	7,4	8,89	0	0	439 011,88

Fondivalitsejad

AVARON ASSET MANAGEMENT Narva mnt 5-58, Tallinn 10117, tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee
DANSKE CAPITAL AS Narva mnt 11, Tallinn 15015, tel 675 2295, faks 675 2895, funds@sampopank.ee, www.danskecapital.ee, www.sampopank.ee
ERGO FUNDS AS A. H. Tammsaare tee 47, Tallinn, tel 610 6500, faks 610 6501, funds@ergo.ee, www.ergo.ee
AS GA FUND MANAGEMENT Roosikrantsi 11,

Tallinn 10119, tel 680 2680, faks 680 2681, info@gafm.ee, www.gafm.ee
AS GILD PROPERTY ASSET MANAGEMENT Swiss House, Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2630, faks 680 2631, info@gildrealstate.com
LHV VARAHALDUS AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
NORDEA PENSIONSESTONIA AS Liivalaia

45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
TRIGON FUNDS Viru väljak 2, Metro Plaza 5. korrus, Tallinn 10111, tel 667 9200, faks 667 9201, fond@trigon.ee, www.trn.ee
AS SEB VARAHALDUS Tornimäe 2, Tallinn 15010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee
SWEDBANK INVESTEERIMISFONDID AS Liivalaia 8, Tallinn 15038, tel 631 1606, faks 631 1636, funds@swedbank.ee
www.swedbank.ee/fondid

Maaklerifirmad

COMPENSA LIFE VIENNA INSURANCE GROUP SE Roosikrantsi 11, Tallinn, tel 610 3000, faks 610 3010 info@compensalife.ee, www.compensalife.ee
LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

VERSOBANK AS Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
SAMPO PANK Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2104
SEB ENSKILDA EQUITIES Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 6622, faks 665 6802

MANDATUM LIFE INSURANCE BALTIC SE Viru väljak 2, Tallinn, tel 681 2300, info@mandatumlife.ee, www.mandatumlife.ee
SWEDBANK AS Liivalaia 8, Tallinn, tel 631 0310, faks 631 0410

triljonit dollarit kaotaks globaalne majandus, kui Lõuna-Euroopa riigid lahkuksid eurotsooni ja põhjustaksid ülemaailmse majanduskriisi.

Kristo Oidermaa: Terveks aastaks ootame Silvanolt juurde 18,8 miljonit eurot puhaskasumit. Praeguse turuhinna juures kaupleb Silvano aktsia ainult 6,6kordse hinna ja kasumi suhtarvu juures.

LHV vanemanalüütik ootab Silvano analüüsis hoolimata ettevaatlikuks tegevatest raamatupidamisega seotud küsimustest Silvanolt positiivset aasta teist poolt.

FONDID

reklaam

Mandatum Life

18.10

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Investeeringute haldusteenus:									
Turvaline, EUR	112,48	111,92	111,92	-	6,49	8,05	-	-	-
Konservatiivne, EUR	109,92	108,83	108,83	-	3,52	5,61	-	-	-
Tasakaalustatud, EUR	109,17	107,56	107,56	-	1,86	4,26	-	-	-
Progressiivne, EUR	103,72	101,69	101,69	-	-0,50	2,38	-	-	-
Agressiivne, EUR	107,94	105,83	105,83	-	-0,02	2,91	-	-	-
Investeeringisportfelli:									
Mandatum Life Fixed Income, EUR	137,41	136,72	136,72	-	7,42	9,19	5,82	-	-
Mandatum Life Global Food, EUR	119,81	117,46	117,46	-	-8,43	-8,05	3,84	-	-
Mandatum Life Emerging Opportunities, EUR	105,84	103,76	103,76	-	6,33	7,09	-	-	-
Mandatum Life Global Equity, EUR	134,91	132,26	132,26	-	1,80	4,98	1,93	-	-
Mandatum Life Europe Equity, EUR	151,39	148,42	148,42	-	9,68	11,47	2,95	-	-

Swedbank Investeeringisfondid AS

18.10

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond K1, EUR	0,79	0,80	0,80	1,82	5,63	6,24	3,82	1,29	38 964 659,39
Pensionifond K2, EUR	0,87	0,87	0,87	3,28	8,19	8,38	5,11	-0,71	149 302 334,54
Pensionifond K3, EUR	1,00	1,01	1,01	6,25	10,17	11,59	6,51	-1,80	374 771 228,36
Pensionifond K4, EUR	0,74	0,74	0,74	10,72	12,15	15,22			24 525 325,49
Pensionifond V1, EUR	1,15	1,17	1,16	3,97	9,25	10,62	5,72	-1,97	9 082 896,54
Pensionifond V2, EUR	0,88	0,90	0,89	7,82	10,81	12,95	6,59	-4,36	16 581 461,80
Pensionifond V3, EUR	1,01	1,03	1,02	13,42	12,15	15,42	6,51	-7,91	32 455 550,45
Kesk-Aasia Aktsiafond, EUR	3,92	4,01	3,95	23,32	2,40	0,01	-1,63	-17,73	6 041 357,83
Ida-Euroopa Aktsiafond, EUR	7,90	8,10	7,98	25,20	31,03	16,74	2,51	-23,00	26 245 250,03
Ida-Euroopa Kinnisvara Af, EUR	3,08	3,15	3,11	23,70	19,25	10,73	-7,59	-28,66	7 303 277,52
Fondifond 100, EUR	9,39	9,63	9,48	16,24	13,43	17,53	6,51	-7,37	61 432 628,64
Fondifond 30, EUR	10,77	11,05	10,88	5,76	10,59	12,67	4,91	-0,89	14 152 351,73
Fondifond 60, EUR	10,21	10,47	10,32	10,11	12,14	15,13	5,98	-3,88	51 110 307,18
Venemaa Aktsiafond, EUR	15,34	15,73	15,49	25,73	18,56	21,51	8,38	-9,77	52 678 425,62

ASSEB Varahaldus

18.10

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
SEB Energiiline Pf, EUR	0,707	0,714	0,714	2,98	6,56	7,67			7 628 079,19
SEB Konservatiivne Pf, EUR	0,896	0,905	0,905	0,87	4,95	5,51	4,28	4,50	50 937 566,61
SEB Optimaalne Pf, EUR	0,812	0,820	0,820	1,02	3,76	4,61	3,15		11 191 199,99
SEB Progressiivne Pf, EUR	0,932	0,942	0,942	1,69	5,73	6,14	3,58	-3,11	256 019 100,12
SEB Aktiivne Pf, EUR	0,876	0,894	0,885	13,29	10,61	12,04	5,55	-6,06	13 102 735,33
SEB Tasakaalukas Pf, EUR	1,114	1,137	1,126	3,90	5,15	5,68	3,47	-1,86	9 987 914,47
SEB Aktiivne Fondifond A, EUR	6,876	7,015	6,945	11,360	11,740	15,940	6,090	-8,370	4 050 392,00
SEB Dünaamiline Fondifond A, EUR	8,266	8,433	8,350	7,920	10,210	12,960	4,900	-5,910	6 063 804,00
SEB Tasakaalukas Fondifond A, EUR	10,490	10,702	10,596	3,730	10,010	11,220	5,160	-0,120	1 085 933,00
SEB Ida-Euroopa Võlakirjafond A, EUR	12,921	12,921	12,921	5,430	17,490	15,630	9,240	4,910	64 117 567,00
SEB Geneerilise Farmaatsia Fond A, EUR	9,446	9,541	9,446	13,120	11,480	11,170	4,720	-2,840	2 534 983,00
SEB Kasufond A, EUR	6,322	6,450	6,386	22,430	21,970	11,980	1,890	-8,460	14 083 763,00
Vahendatavad Fondid *									
SEB Guarantee Fund 80, EUR	99,280	99,776	99,280	3,820	-0,160	-0,500	-3,850	-	31 122 706,00
SEB Corporate Bond Fund, EUR	1,475	1,475	1,475	2,970	10,310	11,360	5,610	4,440	394 270 000,00
SEB Danish Mortgage Bond Fund, EUR	127,044	127,044	127,044	3,110	2,410	5,330	5,440	-	148 070 000,00
SEB High Yield Fund, EUR	125,477	126,732	125,477	3,900	11,870	16,270	-	-	2 036 650 000,00
SEB Short Bond Fund EUR	1,270	1,270	1,270	0,130	-0,220	-0,110	-0,010	-	48 400 000,00
SEB Strategy Balanced Fund	103,352	103,352	103,352	-	3,470	-	-	-	257 650 000,00
SEB Strategy Defensive Fund	104,153	104,153	104,153	-	2,590	-	-	-	149 740 000,00
SEB Strategy Growth Fund	102,786	102,786	102,786	-	2,890	-	-	-	188 580 000,00
SEB Strategy Opportunity Fund	102,365	102,365	102,365	-	2,550	-	-	-	275 240 000,00
SEB Global Chance/Risk Fund, EUR	0,767	0,783	0,775	15,990	12,060	19,510	10,400	-2,060	185 460 000,00
SEB Eastern Europe Fund ex Russia, EUR	2,735	2,791	2,763	20,460	22,850	13,300	4,300	-8,770	137 280 000,00
SEB Eastern Europe Small Cap Fund, EUR	2,491	2,541	2,516	17,240	7,160	-2,630	0,410	-10,890	75 260 000,00
SEB Russia Fund, EUR	9,689	9,885	9,787	25,370	13,160	10,550	4,400	-3,390	297 550 000,00
SEB Ethical Europe Fund, EUR	2,210	2,254	2,232	18,600	18,680	20,550	5,220	-7,280	15 930 000,00
SEB Europe Chance/Risk Fund, EUR	1174,395	1198,121	1186,258	18,820	17,470	20,720	5,210	-8,230	15 160 000,00
SEB Europe Fund, EUR	3,243	3,309	3,276	18,410	18,390	21,260	6,020	-6,840	346 510 000,00
SEB Nordic Fund, EUR	6,703	6,839	6,771	22,510	20,820	25,510	7,610	-3,550	74 500 000,00
SEB Nordic Small Cap Fund, EUR	164,154	167,470	165,812	21,450	17,710	19,120	-	-	42 080 000,00
SEB North America Chance/Risk Fund, EUR	3,788	3,864	3,826	17,530	13,750	22,500	13,880	0,490	242 230 000,00
SEB Japan Chance/Risk Fund, EUR	0,372	0,380	0,376	21,540	-2,970	-4,280	0,380	-8,560	20 862 249,00
SEB Asia ex. Japan Fund, EUR	6,659	6,793	6,726	18,820	12,540	16,530	11,440	-0,370	173 338 415,00
SEB Asia Small Caps ex. Japan Fund, EUR	3,313	3,379	3,346	17,910	23,660	25,230	7,230	-4,080	57 994 849,00
SEB Concept Biotechnology, EUR	46,403	46,867	46,403	20,290	28,500	44,420	-	-	118 420 000,00
SEB Medical Fund, EUR	3,298	3,331	3,331	11,330	16,820	28,620	16,650	4,340	31 980 000,00
SEB Asset Selection Fund, EUR	13,355	13,625	13,490	9,940	-6,310	-4,500	-1,710	-	1 080 560 000,00
SEB Key Select, EUR	9,651	9,699	9,651	3,160	0,250	-1,070	-2,280	-	98 730 000,00
SEB Listed Private Equity Fund, EUR	158,850	162,060	160,455	20,150	24,030	24,290	6,970	-	211 450 000,00

* Vahendatavate fondide tagasisõtmis- ja väljalaskehindude saab vaadata www.seb.ee/fondikursid. Fondide mahud on seisuga 30.09.2012.

Trigon Funds

18.10

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Arenevate Turgude Agrisektori Fond, EUR	85,71	88,33	87,46	29,31	-9,32	-11,56	-15,18		2 131 983
Balkani Fond, EUR	12,26	12,70	12,45	29,53	32,71	11,48	0,60	-17,59	6 599 857
Arenevate Turgude Finantssektori Fond, EUR	162,43	167,40	165,74	23,47	18,37	17,26	1,73		4 194 006
Uus Euroopa Kasvufond, EUR	12,09	12,52	12,27	28,30	13,48	8,32	-5,19	-17,65	1 762 662
Uus Euroopa Väärtusfond, EUR	19,76	20,47	20,07	17,92	21,89	20,87	11,22	-8,57	16 091 603
Venemaa Top Picks Fond, EUR	20,59	21,32	20,90	35,56	10,58	14,36	16,89	-4,40	9 823 110

ÄRIPÄEVA KOOLITUSKESKUS KORRALDAB

TOOTMISJUHTIMISE KOOL

UUS LEND!

Alustab 30. jaanuaril 2013

Praktiline kursus tootmisettevõtetele

Koolitaja on JARI KUKKONEN

Äripäev

Soodushind 1749 eurot +km kehtib kuni 30. november 2012 alates 1. detsember 2012 kehtib hind 1849 eurot +km. Info ja registreerimine telefonil 667 0099 või e-posti aadressil koolituskeskus@aripaev.ee

WWW.KOOLITUS.ARIPAEV.EE

Telli ajakiri

Rp RAAMATUPIDAMISE PRAKTIK

Mida peab teadma alustav ettevõtja?

Maret Hallikma, advokaadibüroo

Red vandeadvokaat

Mikk Läänemets, advokaadibüroo

Red advokaat

Ülevaade tööturuteenustest

Triinu Hiob, advokaadibüroo LAWIN vandeadvokaat

Seadusandja plaanib ehitamist lihtsustada

Kreet Ruus, Entsik & Partnerid advokaat

Äripäev

Tellimine ja info: tel 667 0099 • rp.aripaev.ee

Sergio Marchionne: Me peame leidma vastuse suhteliselt kiiresti, me ei saa igavesti oodata. Me peame looma Itaalias tingimused eksportimiseks.

Fiati tegevjuht tahab poole jõuga töötavates Fiati tehastes hakata valmistama Chyslereid, mille tehased USAs töötavad täisvõimsusel.

672,15

+0,38% ▲

perioodi kõrgeim 686,20
perioodi madalaim 513,18

TÕUSJAD

Playtech

405,50 GBp

+3,00%

Scanfil

0,82 EUR

+2,50%

Citycon

2,54 EUR

+1,60%

Volkswagen

139,15 EUR

+1,53%

ArcelorMittal

12,68 USD

+1,36%

Akzo Nobel

43,35 EUR

+1,29%

USA tööstusettevõtte Honeywell teatas 10% kasvanud kvartaalsest kasumist, mis ületas Thomson Reutersi küsitletud analüütikute prognoose.

Rängad tulemused on juba jätnud endast jälje

Eelmisel nädalal alanud kolmanda kvartali tulemuste avalikustamise hooaeg on seni olnud üsna trööstitu. Ettevõtted on aeglustunud majandusaktiivsuse pärast selgelt kannatamas ja seda kannatust on selgelt ka aktsiate liikumistes näha.

Ettevõtete majandustulemused on üksteise järel olnud selgelt pettumust valmistavad ja alla analüütikute ootusi. Vaid vähesed firmad on pakkunud põhjust rõõmustamiseks.

Neljapäeval andis sellele trendile hoogu Google, kelle tulemus jäi rängalt alla ootuste ning aktsia tegi seepeale läbi ligi 10% languse. Hiljem tõid turgudele veelgi punast juurde Microsoft ja Advanced Micro Devices.

Seejuures on tehnoloogiasektor olnud üks kõige suuremaid pettumuse valmistajaid. Samas nähti seda ka suuresti ette, mistõttu ei saa seda pidada üllatuseks. Intel, Microsoft, IBM, AMD, HP on vaid käputäis ettevõtteid, kes pole kolmandas kvartalis suutnud neile seatud (suhteliselt nõrku) ootusi täita.

Föderaalreserv vs. tulemused. Seda huvitavamaks muutub olukord, kui Apple tuleb välja enda tulemustega. Esimese kolme päevaga sama palju iPhone 5 kui Nokia terve kvartali peale nutitelefone müünud Apple võib olla üks vähesi positiivseid üllatajaid. Ehk annab see ka ettevõtete aktsiale taas impulsi tõusmiseks, sest viimased nädalad on üsna nadid olnud (vähem kui kuu ajaga -10%).

Pangad pidid analüütikute hinnangul olema selle kvartali paipoisid, kuid Wells Fargo, Morgan Stanley ja Bank of America on julgelt vastupidist tõestanud.

Eks omamoodi tõestus halvale hooajale on ka fakt, et ülemöödunud nädal oli USA börsidele nelja kuu halvim. Eelmine nädal lõpetati küll kergelt plussis, kuid eks siin mängib rolli ka USA Föderaalreservi võlakirjade kokkuost, mis sunnib investoreid aktsiatesse. Sellises situatsioonis on raske öelda, kas praegu on õige aeg aktsiaid müüa, oodata korrektsiooni ning siis taas siseneda. Fed ei ole kõikvõimas ning kui turg tahab ikka languseteed minna, siis nii ka läheb. Kehvad tulemused paraku soodustavad seda.

FREDY-EDWIN ESSE

fredy-edwin.esse@aripaev.ee

Eks omamoodi tõestus halvale hooajale on ka fakt, et ülemöödunud nädal oli USA börsidele nelja kuu halvim.

TULEMUS

Microsofti kasum ja käive kukkusid

Microsofti kolmanda kvartali käive ja kasum vähenesid ning jäid alla analüütikute ootustele, kuna nõudlus arvutite järele on keerulistes majandusoludes vähenenud.

Puhaskasum vähenes 4,47 miljardi dollari-ni, mis on 53 senti aktsia kohta. Eelmise aasta samal ajal oli Microsofti puhaskasum 5,74 miljardit dollarit ehk 68 senti aktsia kohta.

Käive vähenes 8 protsenti – 17,37 miljardilt dollarilt 16,01 miljardile dollarile.

Thomson Reutersi poolt küsitletud analüütikute keskmine kasumiprognos oli 56 senti aktsia kohta ja käibeprognos 16,42 miljardit dollarit.

Microsofti teatel jäid tarbijad praegustes majandusoludes lauaarvutite ostmisel ettevaatlikuks või otsustasid tahvelarvutite kasuks. Microsoft loodab oma arvutimüüki elavdada uue Windows 8 operatsioonisüsteemiga, mis tuuakse turule järgmise nädala reedel.

TULEMUS

Google'i tulemused jäid analüütikute ootustele alla

Google teatas oma kvartaalsed tulemused kauplemispäeva lõppu ära ootamata ja need jäid analüütikute ootustele märgatavalt alla, vahendas finantsuudisteagentuur CNBC.

Pärast USA kauplemispäeva keskpäeva, kui Google tegi oma majandustulemused teatavaks, kukkus aktsia hind 9,03%, 687,3 dollarile.

Ettevõtte teatas, et enneaegses tulemuste avaldamises on süüdi RR Donnelley, mis saatis tulemused välja enne Google'i autoriseeringut. Kauplemine peatati veidi aega pärast teadaande avalikustamist.

Ettevõtte teatas kolmanda kvartali kasumist, mis oli 9,03 dollarit aktsia kohta. Aasta alguse poole oli kasum aktsia kohta 9,72 dollarit.

Käive kasvas 11,33 miljardi dollarini, aasta tagasi oli see 7,51 miljardit dollarit. Analüütikute kasumiootus oli 10,65 dollarit aktsia kohta ja käibeootus 11,86 miljardit dollarit.

LANGEJAD

Vestas Wind Systems

33,01 DKK

-4,32%

Elisa

17,06 EUR

-4,05%

Erste Group

18,99 EUR

-3,99%

AMD

2,53 USD

-3,63%

McDonald's

89,84 USD

-3,25%

Neste Oil

10,48 EUR

-2,78%

Maailma suurim kiirtoidusöögikohtade kett McDonald's teatas vähenenud kolmanda kvartali kasumist, mis viis aktsia selgelt ja sirgelt punasesse.

ÄRIPÄEVA KOOLITUS

31. oktoobril

Äripäev

MÜÜGIPSÜHHOLOOGIA

Kuidas klientidele õigesti läheneda?

- Koolitus annab:**
- arusaamise klientide ostulooikast/psühholoogiast;
 - oskuse määrata klienditüüpe;
 - ülevaate levinud vigadest, mille tõttu kliente kaotatakse;
 - oskuse vastata kliendi ootustele;
 - võime rakendada müügitöös enda täit potentsiaali.

Täpsem kava aadressil www.koolitus.aripaev.ee. Koolituse hind on 279 eurot (+ km). Info ja registreerimine telefonil **667 0100**, elektronposti aadressil koolituskeskus@aripaev.ee või koduleheküljel www.koolitus.aripaev.ee

Koolitaja on
AIRA TAMMEMÄE